Incipit liber primus bti am-
brosij epi de penitencia.

Penitencie officia
et merita narra-
turus in frater
carissime: puto
nō verbis esse
sed factis opus
Res eī salubris et necessaria
non tam dicenda q̄ȝ docenda:
que totū habeat insitū amari-
tudinis actum. fructū profert
in effectu dulcedinis et heret
faucib9 cū cordi impartit sa-
lutare remediū Penitēcia inq̄
ē prioris eue dampnacio: et
ī futuro promissa correpcio
Et velut ī aliam vitā ducit9
usus vivendi: dū pia mens
ea q̄ sūt a tergo nō respicit.
Hanc nō ita dictis doceo: sicut
gestis exerceo Et quāvis iusti
psona nō cōpetat: me tn̄ ī iudicio
mei sermonis accuso Habet eī
iusticie ptē errans cauta con-
fessio: q̄a licet ut iudices dei
sit punire cōmissa: sentēcia
tn̄ cognitoris pveit ī humilita-
te. exercita pnīa Scriptū ē eī
Penitentib9 dedit ptem iusti-
cie: et corrogavit deficiētes
sustinē: et destinavit illos
in sortem veritatis Age igit9
penitens: ppa scelera cōfitere
pande deo tue īiquitatis ar-
chana. Denuda secreta pecto-
ris tui: et amove internē pvari-
cacionis operculū Nota sunt
deo cūcta q̄ in occulto fecisti:
que si nō dixit ligua: nō pt
celare cōsciencia Frustra te cōsciā
latenti cōsolacione deludis: et
absconsū putas esse posse qd
sine teste cōmiseris Patet deo
omē qd clausum ē: et ī apto
lucet qcqd nox abstruse cogi-
tacionis intenebrat Reū te tibi
officio cōfessionis institue: causā
tuā ī cōspcū tuo temetipō ac-
cusante cōpone Dicta ī te sub
severitate sentēciā ānq̄ illi-
tis sencias iracūdiā: et ut
mulgeas misericordiā exer-
ce prius ī teipso censurā Cre-
de m̄ totū quo suspectus es fit
illico veniabile. cū īiucta fuerit
ī te huiusmoī penitudo iusticie
scriptura docente. Penitentibus
aūt dedit ptem iusticie: et cor-
rogavit deficientes sustinere.
et destinavit illos ī sortē veri-
tatis Expectat ecce dn̄s cōfessionis
munus: si cōfitētē nō īvolvit rea-
tus Et cū sit nota divinis sen-
sibus hoīm cōsciā: mavult lig-
ua prodē qd nō pūt occulta cor-
dis celare Penitencia itaq est:
que uno actu officia divisa con-
geminat Hinc eī publicat cō-
fitentē: inde cōfessū revocat ī-
nocentē Hinc reatū nundi-
nat: inde culpā excusat Hinc
obicit cōprius pctā peccanti: inde
indulgenciā exigit penitēti
Nec pmittit puniri cōfessū:
qui penitentē nōscat revocare
dāpnatū O magnificū boni-

tatis diuine thesaurū: o sin-
gulare clemētissimi iudicis
institutū Ad hoc de reis vult
cōfessiōis exsculpē vocem: vt
nō īueniāt qd vltū iri debeat
Et cū apud seculi iudices con-
fessus mox dirigat ad penā:
apud dnm confitens statim
pgit ad veniā Nec hos vllis
elicit de confitente tormentis:
cū paciens ī semetipō officiū
videat exerce tortoris Quare
sūt ēē pij iudicis · gemitus cō-
fitentis: et gaudiū cognitoris
est sine qstione confessio ac-
quiritur dnō: qd nō punitur
inferno Et multū cōfertur
autori: si deputatus pene ve-
nie condonetur Cupit enim
dāpnū esse vindicte: qd nō
vult perire clemencie Nec
optat vlcisci: qui paratus ē
misereri · Ipō de se p pphetā
dicente Nolo mortē moriētis:
sed vt cōuertatur et viuat
Quib' sapiā cōtinēs salo-
monis: deus inq mortē nō
fecit nec letatur ī pdicione
viuorū Iudicis g° nri clemē-
cia optat: reos nos pire vite
sed perire sentēcie Nec desi-
derat moriētis exitū: sed
festinat magis cōseruare cō-
fessum Nolo inq mortē mo-
rientis: sed vt reuertatur et
viuat Erat verus vite autor
qui nō vult moriētis mortē
sed lamēta conuersi: et vult
se semp ī miseracione beneficiū
ne iusticia teneat iudicatū dāp-
nū ergo ī moriente experitur
qui ī viuo pdito non letatur:
qā ī donatore vite natē ē vt ex
morte veniāt causa tristicie: nō
quasi ex corporaliū sensuū le-
ge descendat · qp eū ī pdito ac
moriente contristat: cū ī auc-
tore īcorporeo · nō cadat omē
qd venit e corpore Sed cū nul-
lam capiat experenciis morte
leticiam tristicie actus ī prop-
tu ē: vt sit miserantis affec-
tio non dolentis anxietas et
decurrens ex pietate tristicia:
nō de passione vlla extna
ppessio Consequēs g° ē vt do-
leat pditū qui gaudet īuen-
tum: et non letatur ex mortuo
qui gratulatur ex viuo Hoc
p parabolam dns ī ewāge-
lio maīfestat dicens Gratu-
lari et gaudere te oportet: qm
frater tuus mortuus fuit et
reuixit · perierat et īuentꝰ ē
Et iterū Sic erit inq gaudium
in celo: sup vno peccatore pe-
nitenciā agente coram patre
vrō et angelis eius. Vnde p
ysaiam prophetā dns puocat
penitentē dicens Ego sū qui
deleo iniquitates tuas: et nō
memorabor. Tu aūt noli ob-
liuisci: et iudicemur Dic tu
prior īiquitates tuas: vt iusti-
ficeris Quid oro hac spon-
sione iocundius? quid pt hoc

ĩuitamēto dulcius ĩueniri?
Prouocare iudicē dicē' aduer
sum se reū pro se nō vt puniat
sed vt absoluat nō vt acadūtat
ĩconfessū. sed vt iustificet a se
ipō cōuictū Ego aūt nō reme
morabor: tu aūt noli obliuis
ci Hoc ē dicē' nō remanebit
penes me memoria facti tui:
sed tu ꝑpriū nō obliuiscaris er
rati Et delebitur ĩfamia cri
minis tui: si eius recordacōē
cōpulsus nō cesses meis auri
bus confiteri Vides q° deū ĩ
flagicia peccoris ĩtentū. si nul
lum prīe existit officiū: et
ĩminētē ceruicib9 rei ita ē iusti
iudicis cui nō placueit gestus
confitentis ĩlla aūt ĩ obliuio
nē ducem9 que tu nō quieueris
publicare et aboleri criminis
notā: si nō vulneres silencio
cōsciēciam Ego sum inq̄ q̄ de
leo ĩiquitates tuas et nō reme
morabor: tu aūt noli obliuis
ci Nullū voluit ēē tēporis pūc
tum nullū momēti īmomētū.
quo ĩ pectus tuū irrepat obli
uio peccatorū: sed vt exerce
ris que añ cōmiseras. nō vt
pristinorū oblectacioē capia
ris: et sit ĩ te nō ex desiderio
ꝑteritorū sed ex doloris recor
dacōē suspiriū Casū tuū sp
añ oculos ꝑponas et lugeas:
et funera tua momētis omīb9
plagas: mortuū te lugit sen
tias: morituruq3 sub dubitacio

ne cognoscas Hec dn̄s nō ĩpu
tabit ad penā sed ad retorque
bit ad gl'az: et ita cōmemorabi
tur tui vt obliuiscat' eorū q̄
añ ĩ pctīs egisti. ꝑbitur9 tibi
pro tēporali luctu et'na atq3
infinita solacia. cū pcc̄a tua
euaserint impunita ipō di
cēte Bti q' nūc lugēt: qm̄ ipi
cōsolabūtur Tu aūt noli obliuis
ci: et iudicemur Interea iu
dicemur aīt añ Nūqd dn̄s
iudicabitur q' dicit vt cū pec
catore iudicetur? Absit Iudi
cemur inqt tu confitens: ego
dimittens. tu offerens debita
ego donādo pcc̄a: tu dicens
ĩiquitates tuas: ego te abso
luta pietate iustificans Deīn
vide qd' sequitur Dic tu prior
ĩiquitates tuas ut iustificeris:
non vt cōdēpneris vt maneat
ĩ te ꝑmiū conūersi. nō cōfessi
suppliciū. vt iudiciū tecū co
mitetur iusti. nō vota dāpna
ti Et tūc carebis cūctis ĩiqui
tatib9 tuis: cū aduēsū te testis
et accusator extiteris. Dic ĩqt
tu prior ĩiquitates tuas ut
iustificeris Sed nūqd tamq̄
ignorans prouocat te frater
vt confitearis ĩiquitates tuas:
qui scit añq̄ fiant? Et tamq̄
nescius ex te optat audire
qui necdū natos solet ex ꝑ
sencia iudicare? Aut nescis
in vtero sancte rebecce ge
minū ꝑlium. vno tempore

conceptum eodemque progenitum? prestancia
notiore retulisse iudicium dispa
rium meritorum. Vult ergo te ma
gis nosse quod agatur in te: ut cum
exponis medico vicium tuum ne
cessarium propinet tibi antidotum
Tunc enim poteris perfectum consequi
beneficium medicine: si non celes
medico tua vulnera constanter
Ceterum qualiter curandus eris?
qui ea que sunt in te absconsa
non pandis. Opinor enim non
interpelletur medicus: non
curatur egrotus Expectat
ergo diu sibi absenti doloris
tui causas: ut medicine re
medium iam curatus intelli
gas Quod enim medico debea
tur iuxta estimationem pen
sabis: si morbum tuum in te ante
cognoveris Et ut pluribus te
non teneam: confessio tua peni
tens est medicina: ipsa te cu
rat ipsa te iustificat: nec pa
titur vulnus tuum tenere putre
dinem sed mox ut ingemue
ris subducit inde notabilem
cicatricem Hodie si quisquam
te morbus corporalis affi
ciat. et sencias artus tuos
intestino gravari languore
aut vulnus tuum intelligas tabo
et sorde putredinis cancerinae: stati
tuens ad medicum queris de arte tibi
medium? excubas ante ianuam domi
entis? et ante fores eius matutinus
salutator assistis precibus orare. dona
promittere. munera offerre. et totum

patrimonium cupis pro tua sanita
te prodere Et cum plerumque impe
ricia eius aut gravetur lang
uor. aut certe in longa tempora
differatur. nichilominus tamen in
observacione assidua perseveras?
et homo ab homine speras tar
da remedia nec desperas ad
iutorium profuturum. cum adhuc
non sencias corroboracionis
effectum: et non curris ad deum
tuum gratuitum medicum ad ul
troneum pigmentarium. qui in cu
randis anime tue valetudinibus
nullum novit pati fastidium nec
exspectat ex sanitate tua pre
mium sed magis desiderat
premio munerare curatum. Et
utique temporalis medicus hoc
solum curat: quod ad corpus at
tinet Ceterum deus cunctas sanat
quas peccata conuulnerant: et ille
profert ad presens pro futura re
media: hic autem perpetuam medi
cinam adhibet Et tamen homo
nec seipsum potest iuvare medicus:
nisi subvenerit deus Nam incassum
laborat plerumque astucia medi
cine. si deus egroto vivendi
tempus noluerit prolonga
re. quos nec sibi videmus non
numquam posse succurrere: cum preven
ti corporalibus vicijs fraudantur
beneficencia sospitatis Nullum
ergo beneficium medicine erit:
quando medico ipsi medicina non
subvenit Nemo te credo michi
melius reficit: quam qui fecit Ver

alio modo iustificat: n qui fla
gellat et curat Dolus nouit ope
ris sui sartire ruinas vel rup
turas. et limi nri quassatam
spem i status pristini substa
tiam reformare ipo p ppheta
dicente. sicut lutu figuli: sic
vos estis i manu mea Neque
hoc ipm aliquo tpis intervallo
operatur. Mox vt dixeris vi
cium tuu ilico impetit et adiu
toriu: imploranda subsidia. et
coferenda remedia: nullu ppe
modu tempus interueit Hoc tm
expectat vt fatearis. mora no
erit vt saneris: dic tu prior ini
quitates tuas vt iustificeris.
Hoc p ezechielem pphetam ide spus
pmittit dicens Impius quacumq
die conuersus fuerit ab iniusticia et
iustitiam fecerit: ipa die peri
ent omes iniusticie eius In sua
iniusticia qua fecit no morietur
Et alibi cu conuersus fueris et
ingemueris: tuc saluaberis Sz
forsitan dicas non habeo con
scium: et nulli oino manifesta
sunt q comisi Quid ergo? Si
no habes cosciu saltem nescis
prescium deu osciencie tue ineui
tabilem conscium? Et si facta
tua et adhuc futura pnoscit.
Quid ei no videt qui vbique
et totu videt ipo ad iob dicente
Quis putet aliqd me latere?
Da m locu i quo no sit deus q
totus e occultus. et erit i fac
tis tuis et tu sic arbitraris oc
cultus: sed deus vbiqz e et tot
i toto e ipo dicente. celu michi
sedes e. terra vo scabellu pedu
meoru: et celu et terra ego i
pleo Dns et beatissimus prophe
ta dauid Quo ibo a spu tuo?
et a facie tua quo fugiam? Si
ascendero i celu tu ibi es. si des
cendero ad inferos tu ibi ades
Si recepero pennas meas direc
tas: vt ihabitem i nouissimo
maris. etem illuc dne manus
tua deducet me et cotinebit
me dextera tua Frustra ergo
dicis te no habere osciu cum
audias deu totu vbiqz et p
omnia maiestatis sue ambi
tione diffusum: cui fit notu
quicqd putatur absconsu Sed
no habeo inquies conscium.
Hoc recte dixisses: si exemplu
cayn parricidaru pncipis no
haberes Psuaserat ire secum
i campu pio fratri parricidal
impietas. et nichil de se cus
todire estimans. rudis adhuc
et noua germanitas: precep
tis eius bono simplicitatis ob
temperat Gradiuntur vno
pariter comitatu ambo ger
mani: et parricida infaustus
ad pficiendu nefarii sceleris
cogitatu locu quasi elegit si
teste Quasi vo si sibi homine
conscium no haberet latere
aliqd dei oculo potuisset? aut
celare possit studio solitudi
num nichil obtutibus celetur

auctoris At ubi infandi faci
noris artifex primitivus aptū
captauit locū ꝑpetrando flagi
ciom insilitus in furorē et pa
cientissimū fratrē ac īmune
repugnātē dyabolo instigāte
interfecit Res ꝗquidē ī effec
tū euidens erat Sz quātū cayn
ratus fuerat: sine ↄscio ad
missa latebant Et credebat
crudelissim9 hominū sine tes
te aditū criminis non fateri:
tū ob hoc ipm̄ crimen agnos
ceret qd cupiebat occultare
Sed ecce rerū dn̄s cui quicqd
absconsū putatur ī ꝓptu
est: et quē nō pt latere qd ī
cogitationū occultis agitur
scriptura dicente Cogitacio
hominis ↄfitebitur tibi Et ite
rum Imꝑfectū meū viderūt
oculi tui: et ī libro tuo oms
scribent. Et iterū Scrutans
corda et renes deus Unde
ꝓpheta dauid Cogitaciones
inquit meas alonge vidisti Par
ricidam voce īdignātis appel
lat Et sciens ferocis facti atro
cem ipm̄ q gesserat negaturū
ut reatū cumularet impij par
ricide: simulat se veluti quod
cōmissū fuerat ignorare Et
dixit inq̄ dn̄s cayn. ubi ē abel
frater tuus? Et dixit cayn
Nescio Nunqd custos fr̄is mei sū
ego? O insaniam detestabilem
O audaciā singularem Scelus
negat: qd sine teste cōmiserat
Et credidit sine conscio crimē

publicari nō posse: cū ipa ne
gacio magis reatū proderet
consciēcie Quid agis cayn infē
lix? Non habes ullū hominē
testem Ecce habes effusū sang
uinem proditorē Ipē te pub
licat et accusat. vox ei9 ad cē
sum te interpellat auctorem:
et facit cruor diffusus īuidiā
Ne latentē pteriat ulcio par
ricidam. quid inquit fecisti?
Ecce vox sanguīs fr̄is tui: cla
mat ad me de terra Verū tū
parricidam sensit proditum
qd putabat occultum: et sang
uinem teste conuictus frustra
finxisse cōtumaces insidias
facinus confitetur Et optat ī
se acrius dictari iudicium: cū
excusare nō posset cōsciēcia
pricidiū ꝑpetratū Sed differ
tur interim seuerior pena
ut tanti facinoris auctorē diu
cius cruciaret lenta sentēcia
ne celeritas introgati supplicij
compendiū magis videretur
additi: et fieret penali diu
turnitate longeuior qd latro
cinij moriendi extenuaret fa
cinus parricidij Quid ergo tu sup
eo blandiris qd nō habeas con
scium? cū videas testimonio sāg
uinis īnocentis cayn fuisse cō
uictū pt et punitū Sed cōsciū
inquies nō habeo: qui mea facta
diuulget Rogo dicas michi:
si non habes ↄscium? nō habes
consciencie testimoniū? Aut
teipm potes effugere? cōsciū

declinare. Consciã m̃q apud
quã nõ moritur omẽ qd' geri
mus: que nos ĩ factis nr̃is ac
cusat et iudicat. que nõ habe
at loquendi usum. nescit tñ
tenere silencium. Pt consci9
morte subduci: pt t' ad tẽpus
prodesse testis consciã. Rec
tetũ supest et sine te nõ est:
heret pectori nec unq̃ te de
serit. et velut quedã pedis
sequa nullo abs te tpis iter
uallo discedit Tenet te reum
et ĩ sua semp ditione captiuũ:
si qñ mẽtẽ tuã letior secunda
rum rerũ acceptus aduocaue
rit. et sensus tuos cepit facti
delectacione iocunditas: subi
to te illa stimulat. illa medul
litus pulsat. impellat sensũ
intrumpit gaudiũ: et totã
pectoris regionẽ mestis sus
pirijs ĩquietat. atq cũ vulne
rata opprobrio teneatur nõ
ĩuenitur hoĩ remediũ quo
curetur Semp eĩ offenditur
cũ alius castigatur: et ĩ alie
no vulne' p̃ma ipsa pcutitur
Deinde vis nosse quãta sit se
ueritas ɔsciẽ. Potest t' ɔsci9
auro corrũpi. pt pecunia cõ
parari Consciencia nil cor
ruptioĩs admittit: manet ei9
integrũ testimoniũ tota fidei
firmitate vallatũ. quãcũã ad
uersus conscium conducitur
patrocinium: et defensionis
ingenio argumẽta versucie

conquirunt. et testimonij veritas
loquele impudentis callidi
tate puertitur. iudex quoq
redimitur ut facti qualitas
excuset. Vacant h' omnia ubi
interest consciã. et cũ homo
moriatur consciencia certe nõ
moritur: que post mortẽ cor
poris in aĩã iudicatur Et
putas prodesse tibi te nõ ha
bere conscium. cũ ɔsciẽne
quotidianũ sentias ꝑtetũ
q iudiciũ. Sed plane nõ eũ
comitabitur ulcio diuina:
que ɔtraria iudicauerit cõsciẽn
cia Patet eĩ ibi nccẽ ẽ ptas
iudicis: ubi conscius sibi reus
aduersũ se testis et accusator
extiterit Nam proculdubio
geminabit causa pctĩ: si cõ
firmare consciã sua facta no
luerit confiteri Tũc eĩ ex pec
catore fit impi9: q' ĩ pctĩs suis
fatendis extiterit induratq
ut et flagicia pstringat dig
sentẽcia ɔfrangit eĩ ɔmotio
iudicis: ubi penitudis et se
ueritatis enixa districtio cõ
fessionis oppugnacione lenit
De ɔmptũ indignacois iudi
ciũm satisfactione pcellitur:
et cominatis intencio orõnis
humillime verecũdia tẽpetur
Hoc ex niniuitis addisce quo
rum cõfessione delata ẽ tam
dicta sentencia: et auersa ĩmi
nens ira. ne ianis fieret cõfi
tens peĩtencia Pendebat sup

miseriā ciuitatem celitus iā vibra
ta sententia et ad ciuādūsionē dīna
securis cerui cibus infelicū purge
bat. iam productus fuit celestis cla
gladius euaginata: et ī vltione
peccatorū criminū vehemēs ira fer
uebat. Vox p̄conis īteriū popu
lis minabatur: et denūciabat
ciuitas proximū perituris p̄phete
clamor exiciū. Post triduū inquit:
et niniue ciuitas subuertetur
Heu de deo quot exigitis scelera.
quot pctā merecamini. Ipsam
dei nrī clemētissimā p̄ueniētis
pietatem: de quo tū propin
quā et an̄ tempus exigitis vlcio
nem Videre itaqȝ mī videor:
quātā miseros arctabat angustia.
et qualis p̄strinxerat ī tremore
necessitas Consiliū metus ami
serat. remediū desperacio nō
habebat Ita eī fuerat tempus
p̄cipitata celeritas: vt ne spa
cij quidē attributa dilacionem suspi
cionem criminis relaxaret Post
triduū inquit: niniue ciuitas
subuertetur Et que nā fuerat
illa subuersio que inducitur
pitiurus. Non vtique hostilem
significabat īcursū: nō armo
rum strepitū. nec clangorem
terribilem buccinarū. quibus
forsitan poterant resistēcium
obuiare tīcamīa: aut p̄lijs pro
mulgatis paci conferri ētamē
aut fuge presidijs sorte p̄oire
captiuorū sed diuine īdigna
cionis et vindicte celestis inte
rius p̄dicatur: cui puniendus
nec fuga subducitur nec belli
cis artibus defendendi cura da
tur Cuius eī posset irrogatum
exiciū declinare. qd̄ ethereus
fragor īcipiebat effundere. At
certe miseros non deserit ī pauo
re consiliū: et īuenit remediū
ex periculo desperacio Ad seip̄os
redeuntes consciencias suas vice
iudicantis interrogant. cur
runt ad propugnaculū penitē
cie et confessionis: scuto opposi
to declināt sagittam Itur ab
omnibus ī curione criminū fa
tendorū: et ī satisfactionib̄ offi
ciū exposita morti turba con
spirat Indicūt sibi necessariū
perituri ieiuniū: ipsis corpo
ribus cuncās humilitatis flagel
lo castigant Induūt pro veste
cilicium et cinere pro vngen
tis aspergunt: ac prostrati hu
mo puluerem lambunt Mor
tem suam lacrimis funerant.
vitam plangimonijs prosequū
tur: et reatū suū gemitibus
publicant. et actuū suorū pā
dunt archana facinora Omnis
etas et sexus: indiscrete lugu
bribus se aptat officijs Depo
situs omnibus cultus: deiectus
ornatus Sed plane ille sordes
corporis ornamēta fuerant pe
nitencie. et virtus habitudīs:
summū fuit decus confessionis
Regnata quoz sunt ipsis alimē
ta lactentibus. et etas necdū
p̄prijs peccatis infecta: onera

sustinuit aliena Cibū suū mitium
pecus esuriuit : naturalia pabula
brutū aīal nō accepit Vinus au
diebatur p media ciuitatis eiu
latus dispariū naturarū : et p
omnā tecta urbis flebilia reso
nabant lamenta plangēcium :
et ut simul dixerim : terra mu
gitus confitenciū suscitabit Et
et astra ipā voce pnīe psona
bant Impletū est : qd̓ sc̄ptū ē
Oracio humiliantis se nubes
penetrauit Deniq; : sic placa
uit offensum deū . sic mitē fecit
rigidū . sic demulsit iratū : et
minacionē vlcionis in theca reco
didit : qā ɔsciēcie de se iudicium
iudicauit Eripuit reos pene cō
fessio : et vindicte iā debitos : pe
nitencia sibi metu dicauit . De
latū ē statim cōdēpnacionis elo
giū lacrimis ɔfitenciū : et absol
uit obnoxios pene . speracio cō
fessa de crimine Vidit pius de
us tulisse in se iudiciū penitē
tes : et errata sua cōsciēcie a
stipulacione dāpnantes : cōti
nuo donauit venie quos des
tinauerat pene Et ilico pepcit
afflictis : ut exempla supplicio
luciū fierent pietatis Probatū
ē testimoniū pphecie : qd̓ ī supe
rioribus paulo ān disposuimus
Ego sum q̄ deleo īiquitates tuas
et nō rememorabor : tu aūt noli
obliuisci : et iudicemur Dic tu
inquit prior īiquitates tuas :
ut iustificeris Et iterū Cū con
uersus fueris et īgemueris :
tūc saluaberis Et iterū Conu
timini ad dn̄m deū vr̄m quia
misericors et pius ē : paciens
et multe misericordie et qui
sentencias flectit : aduersum
malicias irrogatas Vn̄ et bea
tissimus dauid Pc̄m inquit me
ūm feci : et īiquitatē meā nō
cooperui Dixi confitebor adū
sum me īiquitatem dn̄o : et tu
remisisti īiquitatē pc̄ī mei Et
iterū Qm̄ īiquitatē meā scio ego :
et pc̄m meū corā me ē semp
Vides g° cotidiano ī se peccati
opus esse iudicio : quo cū ɔsciā
ogitur et cū publicatur ogitur
Et licet notū sit deo omē qd̓ ge
rimus nec occultatur sensibus
eius anteq̄ fiant : mauult tn̄
cordis tui denudare secretum
et facinora prodē consciēcie ut
indulgencie sue dono operiat
turpitudīs nuditatē . quo vult
spoliatū venia dimittē cōfitētē
De talibus pp̄heta beatissimus ce
cinit dicens Btī quorū remis
se sūt īiquitates : et quorū tec
ta sūt pc̄ā Cūmq̄ hoc euiden
cius ptinet ad renatos : quoꝝ
et īiquitates et c̄mina baptis
mo operiūtur et teguntur fidu
cialem eī venie locū tenet nō
infida confessio : et ī toto ē peni
tens consciēcia : si indulgencie
remissionē non dubitet At e
conuerso pc̄ī cumulus erigitur
si qd̓ admittitur et negatur :

quod in facto cayn supra memora
uimus: qui dum putauit auctori
suo facinus abnegare seipsum pe
ne non est remissus eximere: ut con
scientia in facti sui atrocitate pub
licum frustra et ei ex negatione
fructum penitentie. Negans enim est conuic
tus: non voluntate confessus. et
punita est in scelere contumacia:
quia interrogationem non subsecuta
est confitens penitentia. Libet igitur
pedetentim hinc illius vindicte
septuplici aperire rationem. et
quanta causa cogeret tam diuiter
coaceruari sententiam euiden
tibus rei probationibus monstrare.
ne enormitate vindicte pateat
ad suspicionem iniusticie via ca
lumpnie: quamquam noui facinoris
inuentum vehemens debeat co
mitari supplicium. quod longiori
bus esset posteris in exemplum.
Erat enim qui putat uno tene
ri crimine parricidam: cum eius
modi sceleris testimonio consti
pata sint omnia facinora. Au
dio enim deum dixisse Dilige dominum
deum tuum ex toto corde tuo: et
ex tota virtute tua et diliges
proximum tuum tamquam teipsum
Unde apostolus paulus In hiis
inquit duobus mandatis: tota
lex pendet et prophete. Cum
ergo duobus hiis preceptis pen
deat omne quod legis est: videam
quod cayn nec deum dilexisse. cuius
primum fabricam violauit: ger
manum vehementer odisse. quem
instinctu impietatis occidit. Appa
ret illum adhuc minimus soluisse
vindicte: in cuius facto cuncta inue
niuntur crimina conuenire. et iure
in illo exitum septiforme supplicium:
in quo uniuersa tenebat scele
ra principatum. Et tamen specialiter
septem in illo deprehendo flagi
cia: quibus singulis singula de
putata sunt tormenta. Primum
enim crimen est quia non recte diuisit
Hoc est de primiciis terre fructi
bus: primo comedit antequam ob
tulit. Secundum est quod cum muneris
sui dignum videtur accepisse re
pudium. contumacem spiritum et cum
nulla reiecte oblacionis culpa
pii fratris existeret. quasi vin
dicandum se infaustus credere
de auctore: si pro hoc fratrem
deo probatum videretur occide
Tercium crimen est: quod inuidie fel
le suffectus. et liuoris amari
tudine venenatus. innocentissi
mum zelauit truculenta atroci
tate germanum. Quartum est:
quod dolo fefellit obsecundatem
sibi. ut pariter comitarentur in
campum: in quo iniustus iucina
ret sub ouis simplicitate mar
tirium parricidio terram maculacet
iniustus. Quintum est: quod fratrem ne
farius crudelitatis occidit. Sex
tum: quod cum scelus perficeret. insuper
et negauit. et putauit deum ali
cuius facti ignarum: quem conscientie
sue secretum multa se pensense
rat tum compotens retulisset

ī oblacōis sue reprobacione
repudiū. Septimū crimen est:
ꝙ post mortem se nō credidit
proditus ꝑiudicio puniri. cū
ob īfamiam criminis publicati:
ad prīs tēpus sese postulauit
occidi. Merito ergo ī cayn septu
plum vindicatum ē: ī quo toti
dem ꝓrogata sūt tormenta quot
crimina. Cui tante īflicte sūt
plage: quāte numerant crimina et
cause. ut nec iusticia modū
vericionis excedet. nec nume
rū criminū vindicta cōpetēs
preteriret. Quod idcirco iterū
posui: ne īsinuate exposicio
nis formā preteriret. Iam
diu me a ꝓposito inchoati opis
sentio deuiasse. et ī aliā desisse
ꝑtem cursum celerē dictionis.
sed facilis ē ad omissa recur
sio. et cito repetitur trames
declinate materie: cū a finib9
eius incepte prolacōis non
exorbitat argumētū. Peccatum ergo
inquit meū scīu. et īiquitatē
meā nō cooperui. Dixi cōfite
bor aduersum me īiquitatem
meam dnō: et tu remisisti īiqui
tatem pcī mei. Et iterū. Quia
īiquitatē meā ego scio: et pcīm
meū corā me ē semꝑ. Hoc nō
solum verbis docuit sed et
factis impleuit. quia nō sufficit
ad cōsūmacionē sapiē spiritua
lis. verbis ꝓferre virtutē: ni
doctrina ornetur ex rebus.
Tunc eī demū tribuitur cōpe
tens auctoritas magisterio
si ꝓposito nitatur exemplo.
Denique dnūs ī ewangelio: qui
fecerit inquit et sic docuerit
maxim9 vocabitur ī regno ce
lorū. ut et facto doctrīa fir
metur. et factorū fides ex doc
trina capiat testimoniū. Alio
quin nō erit nixus viribus
fundata doctrīa: ꝗ vborū fal
laciis gloria virtutis abutitur.
Erit enī facūdie locuples lin
gua. nō erit plena operū diui
ciis ↄsciencia. Et ꝓbabitur
merito suo quod priuilegio frui
tur alieno. Videmus ergo quid
gesserit: qui ista cantauit.
Uno igitur tēpore duo regi
pctā subrepserant: et pellex
erat principem in facinoris ꝑpe
tratū regis licencia. Cū enim
adulteriū vult cooperire: cri
men incidit homicidii. Pfecit
tn̄ vtrūque nō violencia regii
stematis. nec ambicione po
testatis: quia licet de incesti li
cencia descendet adulterium
tn̄ nō ex odio fuerat homici
diū ꝑpetratū. Mittitur igitur
a dnō ꝓpheta. qui apud eū cau
sas adulterii et cedem ꝑoraret
occulti: et sub quodā colore ex
posite fabule eliceret de nes
ciente iudiciū. Sed vbi ꝓpheta
quod ꝓposuerat explicauit. fecit
ille cōmotus ī designate vim
sub seueritate sentēcie: et dis
ceptator ignarus ī seipm exerit

vlacione Porro ubi p̄uectus cog
nitor · a ꝑrio se videt ꝯstringi iu
dicio : et reū se sibi examinator
iustissimꝰ approbauit · nec pe
nam sensit vitare posse iudicij
in quo iudex ipse detinebatur
condicione dampnati · arripit
saluberrimū intenta rerū ne
cessitate consiliū Et tū nō pos
set ad iusticiā iudicij prouocare :
confugit ad secretariū penitēcie.
Pctm̄ suū proditū sēciuit : et
iniquitatē suā nulla negacionis
nube cōtexit Dixit aduersū
se ꝓpriꝰ testimoniū : et voce
confessionis emissa statim adep
tus ē ~~remissionem~~ veniā pctōrū
Peccaui ei īqt hinc dnō At
ille ꝓpheta non interposuit
absolucionis moras · nō effectū
distulit remittendi : repente
ut manifestatus reus ꝯfessio
nem dedit · indulgēciā dmi
nū ex dei volūtate depromi
sit dicens Dns abstulit pec
catū suū Impletū ē illud qd
ī psalmo cantauit dicens ·
Peccatū meū sciui : et iniqtatē
meā nō cooperui Dixit con
fitebor aduisum me iniusticiā
meā dnō : et tu remisisti ini
quitatē pctī mei · Illud quoqꝫ
in sancto dauid : capiamus
penite exemplū Ita ei rex hic
egregius vite imitabilis isti
tutor diuinis se cultibꝰ fidei
seruicio mancipauerat : ut
relinqueret nobis morū suorꝫ
nō exempla sed monimēta ·
Contra interdictū nāqꝫ ꝓplm̄
numerari mandauerat : et
voluerat nosse cūcti exercitus
quātitatē Obsecundatū ē volū
tati regali : et renūciatū est
totius agminis dinumerata
collectio atqꝫ inclite cepit scire
qd nocuit : Felicitatē suā popu
laribus extulit incrementis
et lucra multiplicati exercitus
int' pncipalia gaudia numera
uit Mox ad eū alius ꝓpheta
dirigitur : et nō ei ut pmo ac
tum est subtilit' pctī causa ꝓ
tenditur · sed iā profecto puni
tur penalis electio Et factū ē
verbum dnī ad gad ꝓphetam
dicens Vade ad dauid : et lo
quere Hec dicit dns Tria ego
tollo in te Elige tibi vnū ex
ipsis : et faciam Et venit gad
ad dauid : et nūciauit ei di
cens Elige l' qd fieri velis
e tribus Aut fame triennio
sup terram : aut tribus men
sibus fuge' te a facie inimicorꝫ
tuorū ut ipi ꝓsequātur te : aut
tribus diebus fieri mortē in
terra Et nunc cito et vide qd
respondeā ei : qui misit ad te
verbum Que nā ē ergo nūc
in aīo eius versata pugna
consilij : Que cogitacionis
fuit in electione turbacio :
Hinc inimicorū metus · hinc
famis vastitas inde diuine
aīaduisionis plaga terrebat.

Nichil horū vellet incidē: sed of
fensa non poterat inulta remanē
Int ipsas tn̄ electiōis angustias.
cū vtriusqȝ piculi vallaretur ar
ticulo. pcedentis veriē doctus ex
emplo. arcius elegit ī ipsa volu
tacione suppliciumꝰ: et contri
lit se ad maiorē penā: vt posset
prouocare clemētiā Leniter
enī vigor iusticie. cū de mise
racione psumiturꝰ: et apud
clemētissimū iudicē: pena
pietatis causa tractatur Cum
enī erraca confitentibus do
natur: puitates nō de volūtate
cōdepnat Et ideo rex iste deuo
tus cū deliberacōis fluctuat
tēpestate nō dimisit anchorā
pnīeꝰ: et fidus de pietate terrē
tis: magnitudinē cōtemplatꝰ
vlcōis Et dixit inquit dauid
ad gad Angustie m̄ valde m
hijs tribus Sed melius ē m
incidē in manꝰ dnī: qȥ mag
ē misericordia eiꝰ valde. qȥ in
manꝰ hoīm incidam Sequitꝰ
ilico vindicta consensum: et
electionē placabilem. placabi
lis pena comitatur Fit strages
īnumera pemptorum: et in
multitudo populi angelica p
cussione mactatur Fundit ex
ercitus. et acerbius purgebat
dulcem aīm: miserabilis ruī
na castrorū Obicit se aucto
rem facti telo supplicijꝰ: et in
duit contra seuientem iusti
cie macheram: confessionis
loricamꝰ: puniendum se magis

instans inter punitos exclamās:
et optat ī se deriuari sentē
ciam vt possit a populo reuo
care fracturā Ecce sum ego
inqt. ego pastor peccaui et
ego male feciꝰ: grex aūt hic
quid ~~male~~ fecit? In menia
nū tuā conuite: et ī domū
pris mei Ecce satisfaccōis
officio pena pcellitur: et ī
armis confessiōis īdignacio
ꝯpugnaturꝰ: vt nec contra
eū vindicta vlteriꝰ procedēt:
et erga populum quassacio
celitus effusa quieuissetꝰ:
vno actu pnīe et sibi mer
catus ē pietatē et a populo
suspendit protinꝰ vlcionē:
vt merito venie condonatꝰ
cantauerit dicens Dixi cōfi
tebor aduersum me iniquitatē
meā dnō: et tu remisisti īpie
tatem pcti meiꝰ: qȥ cū assistet
sub desperacione cōuicti: re
putari meruit expiati. Sed
premit te tuorū enormitas
pccōrū et eorū dicione cap
tiuus: in celum oculos non
audes attollē Probo quidem
consciencie metū. nō laudo
consiliūꝰ: sed malo te sup īdul
gencie consecucione suspectū:
nō de salutis repacione pe
nitus desperatum Tenet eī
quādā cōfessiōis ptem sup
plicandi confusioꝰ: que suorꝝ
consciencia pccōrū nō de auc
toris remissione dubitat. sed

de magnitudine sui scelere se ib
erubescat Reatum enim agnouisse
se confessionis initium est: et
proximum fit venie quod simu
lat penitudo Deo retro agit
me meorum inquies habundan
tia priorum Quinymmo tanto
magis insistendum est confessio
nis officium: quanto peccatorum sar
cinis est oneratus vt quod per
amiciciam non est dignus exigere:
per impudenciam valeas optinere
Audis enim in ewangelio dominum
dixisse: quia cui pusillum dimitti
tur minus diligit Deinde im
pium facis deum si putas eum re
pediare conuersum: et affectum
negare redeunti a quo suas
perditus affectum miseracionis
inquiri Hoc apostolus probat
dicens Et si nos infideles exti
terimus: ipse fidelis perseuera
bit negare seipsum non potest Aut
nescis nouies temptatum in here
mo dominum distulisse vindictam:
nec ipsa decima temptacionis
me dampnare potuisse: si pte
ritis nouem culpis egisset po
pulus penitenciam ipso dicente
Ecce iam decies exacerbabant
me in deserto hoc lege librum
iudicum: et inuenies in nume
ris vicibus filios israhel coram
domino fecisse maligna: et tra
ditos in cursibus nacionum Deo
iterum conuersum populum per
electos duces de captiuitatibus
varijs liberatum: nec vindica
ri potuisse commissa: si totiens
factum sequeretur competens
pena Quia licet penalis cor
rectio non deceret: non erat tamen
prodicionis abscisio: sed conuer
sionis ordo Cum enim castigatus
filius recipitur in affectum: ad
monitum eum constat ad satisfac
tionis officium non punitum Nec
odij fuisse correctio sed amoris:
tum reuerso idemptidem post flagel
lum non negantur iura etatis
Denique audi dominum per prophetam
increpantem huius urbem for
nicaria et probrosis deditam
inquinatamque contagijs: voluis
se sibi iure conuersionis assistere
Et dixi inquit postquam fornica
ta es hec omnia ad me reuertere
et non es reuersa in composita iuda:
quod idem dominus in ewangelio
manifestat cum induratos in
crepat dicens Iherusalem iherusalem
que interficis prophetas et lapidas
missos ad te Quociens volui
congregare filios tuos sicut
gallina congregat pullos suos
sub alas suas: et noluisti Vlti
mum crede vite nostre actum dominus
expectat: et in quo nos exitus
finalis inuenerit in eo iudicabit:
si scelus multiplicibus septum er
ratis circumuolent supra caput
tuum vmbre facinorum. oculos
tuos scelerum caligo pernubilet.
et peccati iugum ceruicem tuam incuruet:
atque intra consciencie penetra
le flagicium. probrum subinde

vulnus exulceret si aiam tua
no i desparacois proieceris vili
tatem l tu vini cruci cordialis
secreti effuderis i confessioe ser
mone no negabit remediu ve
niet q veit aias saluare no pde
qa q no vult morte morietis
conuersum procul dubio sua
det ad vita ipo dno dicete fili9
hois no veit aias hoim pdere
sed saluare Et iteru Venit ei
filius hois saluare et quere
qd perierat Nisi qa potete
facis diabolu : si putas qa de
faucib9 ei9 dns no pt eruere
captiuatu : aut queadmodu
ille vigilat semp vt pdat : no
ita satagit dns vt acquirat
In hac igitur te veluti pntis
loci fiducia vltima cofessio la
tronis indicat et spem maxiaz
tribuat nouissima desperatio
non desperantis i cruce cofes
sio Omne igitur vite sue ac
tum ille latrocinio consen
uerat : et egerat semp i secu
lo dyabolice feritatis armi
geru : nuqz dei meminerat :
nulla legis audierat madata :
aut certe si audierat proclivior
ad facinora no curabat : tota
spem i desperatione versabat
et exercebat crudelitate more
sceleratoru satellitu Ob hoc
naqz dapnatus i cruce et cu
ipsis criminib9 suis affixus
ligno pendebat . tande pditus
resipuit . et i ipso supplicio co

stitutus magnu sibi ex morte
mercatus e copendiu Deu
eu cu quo pendebat agnouit
iudice futuru . cui adherebat
tremuit cosciecie sue crimina
publicauit baptismu sanguis
pditus acquisiuit et cu dno
i paradisu purpurat9 cofes
sor intrauit Hec vera cosola
cio pnie Hoc pncipiu prag
maticu confitendi sibilum
dei que no ignorabis auctore
credas et iudice ipo dicete .
Pater nemine iudicat sed
ome iudiciu dedit filio . et
ad spe salutis ppetue copes
cendam no pnti vite cosidere
sed de futuro iudicio cogitare
Primo eni in cspcu iudicis sese
dapnat9 exposuit . et cofess9
de criminib9 suis impleuit
officiu peitentis Deinde cu
crucis cerneret pena intellexit
iudiciu affixo coe ee no cau
sam Deu eni tuc credidit qn
eu iudea ptinaciter abne
gauit et futuri no imemor
i cruce iudicij memoria sui
comendabat iudicio regnaturi
Hoc ewageliu maifestat . res
pondens aut alius inquit la
tro corripiebat eu dicens Neq
times deu q i eade dapnacoe
es . Nos quide iuste queadmodu
modu egimus et pcipimus
Hic aut nichil mali admisit .
Et dicebat ad ihesum Dne
memeto mei du veneris in

regnū tuū Sz vide repete qd
meruit quid ex ore veritatis
audiuit qd ex gr̄a iudicatis
accepit Amē dico t' hodie mecū
eris ī paradiso Sed aīs m̄ peccatis
pctā adieci et qz iam cadens erec
tus fuerā iterū cecidi : et cōscīe
mee vulnus iam pene cura
tum pctī exulceratione crudiuit
Quid trepidas quid vereris
Idem semp̄ ē qui an̄ curauit :
medicū non mutabis Nō la
borabit īplorare valitudīs tue
causam nec tēptabit erga
te nouit medicamīs virtutē
examinare noto te curabit
antidoto Experimētū adiu
torij nō exspectat q' languoīs
tui nouit originē Vn̄ dudū
curatus fueras inde iterū cu
raris Nec tu eris de remedio
medele suspectus et medic'
de repacione tua securus Casti
gauit plane intēperātiā tuā.
et dura obiurgacōe īpatien
tiam verberabit Sed nō ne
gabit auxiliū q' nō cōtami
nat egrotū Audi pphetā dicē
tem Nūqd q' dormit nō adi
ciat vt resurgat Aut q' nau
fragauit non itidē nauigat
Aut q' messem pdidit nūquid
semel desperatus nō iterū aut
arat aut seminat Cursus h'
noster : ī quodā salo mūdi iac
tatur Nauigandū nobis est :
et malorū tendiculis vela īsi
nuanda sūt Procella seuit :

ventus cōsurgit tēpestas īsa
nit Si ita dapnū tenueris vt
manus tue retinacula nō adit
tas : et ad portū illibatis mer
cibus tendas Sin veō fluctib'
aduersis illisus scopulis īplicā
tibus ac flatib' īpeditus inter
freta rixancia tumidi gurgitis
naufragaueris redeundū est ad
saburram : reficiendā pmo na
uigiū merces emenda rursus
pcula subeunda et pteriti ca
sus referendi p causas Et vt
liceat pdita reparare : nō du
bitabis te pristo discrimini sub
spe incerta cōmittere Nā pcul
dubio mēdicabis : si post nau
fragiū ad negociandi vsum re
uerti nolueris Nec cor egesta
te atqz erūpnis tuis queri post
modū poteris si captus forte
naufragij sub ignauie stupore
afficiaris calamitate mendicā
Et si mūdani negotiatoris hec
cura ē vt plerūqz naufragij
iacturā nō desperet Preteri
ta sua dapna industrie emo
limento sarciri nec exspoliat'
incursibus detegi suā patit'
nuditatē sed studet magis e
pro contrescere et speciebus
dubijs aucupatur pociora lu
cra pcio lenocinante cōquire
quāto magis t' aīe tue dapna
cogitanda sūt : et ī vestigio
reparanda pdita ī q̄ future
spei dapna numerāt' et vite
ppetue infeliāt' questus cottidie

Eundū t' ē ad armariū ydonei
largitoris: et fenore pↄue ac
satisfactiōis oblatis vsuris cō
scribe singrapha mitte cirogra
pha Eme t' ab illo aurū ignitū
de ydoneo qualibꝫ cāꝫ: et si
non p̄ciosis mercibus īple na
uigium Censum tuū ī ↄpado
illam p̄ciosam margaritā de
pende: ex qua aīe tue turpitu
dinē possis ornare: vt cū ad
ciuitatem magnā delatis mer
cibus veneris: lucris digniori
bus et mercibus et beatissimis
amplis sint Nam si te segniciei
stupor īuaserit et dnāri cepit
sensibus corporis ignauia nec
vlla aīe reficiende argumēta
quesieris. subiaceris cruciatibꝰ
creditoris obnoxiꝰ fenori de
tineberis Dicetur liberalis
illa sentēcia: quā nō valebis
tui ↄsciūs euadē aut appella
cionis interiecta voce suspēdē
Omni habenti dabitur et ha
bundabit: ab eo aūt q̄ nō hꝫ
et qd' habꝫ auferetur ab eo.
Et seruū fugitiuum expel
le foras ī tenebras exteriores:
vbi erit fletus et stridor dēcū
Tunicā tuā vilissimi opis la
nificio confectam nō pateris
induere Horret t' vestis tua
que sit deformis ex macula:
et nō t' horret aīa tua q̄ sit pcc̄i
sorde et sceleris īquinatione
polluta Nisi q̄a eodē momēto
tunicā festinas eluere. vt pos
sis eā mūdā sine vllo neuo fe
ditatis induere Aīe vero tue
infectū et squalore criminū nō
desideras recuperare candorē
Nec optas dilui ↄsciēciā tuā:
quā sentis flagiciorū illuuie.
et ↄtaminacōē scelerū temu
lentam: Quis rogo cadit et
nō querit surgē: Quis īfir
matur et nō desiderat ↄua
lescē: Quis p̄clitat' et non
ↄ optat euadē: Quis pauper
effectus. p̄rimoniū nō cupit re
parare: Heu si rerū patit' nā
vt huiusmodi mergentibꝰ casibꝰ
quispiā redire nequeat ad sta
tus pristini qualitatem: emula
re priora vt deterio p̄capias:
dimitte manꝰ et semiuigiles
oculos scolidate īuolue obdor
misse nūq̄ euigilaturꝰ. iace
nūq̄ surrecturꝰ. et ebetē mēte
stupore soporis elidē: penitebit
te postmodū tarditatis: cūm
nichil qd' vtilitati aīe tue p̄fi
ciat cogitaueris Eris semper
iacens infirmus. nudus pau
pertate confectus: et vt ita dixe
rim sompni ebrietate temulentꝰ:
elogium illud quo nūq̄ careas
auditurus Dormierunt somp
nium suū: et nichil īuenerūt
Exurge frat' exurge: et ma
le sani consilij pelle torporē
Vigila semp̄ vigila: et esto
pro tua salute sollicitus: nō
vt dormias desperatus Caue
nocturnū furem: ne domus

tue pfodiat pariete? et me
ridianu iaculatore: sagitte
volantis euita Patet eu i aur
sibus icauta securitas? sed fa
cile dormienti subripitur: vt
letaliter feriatur In vigilante
fiducia e: i dormiente nichil
tutu Conueit sobrie menti
sopnu seruu habe no dnm
Refugit hostis que no inueneit
dormiente: et beatus seruus
erit que adueniens dns inue
nerit vigilante Quia dicis
surge qui dormis surge exur
ge a mortuis et attinge xpm
Sed no audeo inquies orare:
qa me reuocat osciencia Non
et semel: sed sepius et freqter
errauí At ego dica Si te ora
di reuocat verecundia per
candi desinat ptinacia? et si
et bnficiu timoris: no despe
racionis causa qd metuis Reue
reri eu ptate iudicis: no erit
vecudie sed pudoris? qa licet
frequens sit peccandi licencia:
excusabilis tn effcit consien
cia qua ptulerit i ptu reor
dacoe timiditatis Exemplu
agab illius impijssimi regis te
doceat Hic naq nabuthe isra
helite vinea ocupiuerat: q
sue esset possessioni cofinis.
Offert ptium aut certe vica
riam vinee quatitate? ille
neglexit asserens se heredita
riam rem: nulla i alteru posse
racione transscribe Hac re

pulsa copunctus tristis domi
reuertitur: q appetitus sui li
bido recidisset i cassum Tum
eius mulier sacrilega iesabel:
tristicie causa mariti querit
Cuius compertis veluti saucio
cordis eius fomitem consola
tionis infecit? quo ars coplura
cotiniuatis falsitate calupnijs
consilio impure mulieris na
butha innocens lapidatus occi
ditur: et funesta voti sui mulier
ipleto flagicio velut victrix
ad maritu ingredit interempti
excidio narratura leticia Que
ne sola teneretur i crimine: egit
astucia mulieris pmitiue? vt
maritu ad cosciencia sceleris
obligaret: et vtrosq iugales
conscios vna facinoris cathena
vinciret Surge inqt posside
vinea nabuthe iesrahelite: q
noluit t ea dare pcio qa ecce
mortuus e At ille dolens se ma
teria pbuisse mortis occisi? fa
cinoris nuncia phorrescit: et
mortis eius causam flebili do
lore lucrificit Discissis eu re
galibus indumetis attingit se
vestitu funereo? no ta osciencie
reatu: qm prius pene cogitatio
nis attestantis Et factu e qm
audiuit inqt achab qa mortuus
e nabutha israhelites discin
pit vestimenta sua et accinxit
se sacco Parcare g° potuit achab
effusi sanguinis culpa? qa de co
perto non de priadio egerat

penitēciā : et remāserat ī profa
na muliere ī pietas homicidij .
q̄ p̄ro quodā cruoris effusi pu
tauit se vineā debuisse mer
cari Sed ecce sicut canis reu's᷒
ad vomitū suū odibilis fit : ob
litus achab penitudinis sue : sta
tim exposito luctu pgit p̄ emp̄c
vineā possidē Et pdit ī noĉcie
meritū q' vinee cupiditate pel
lectus ī nexuit ī fecti occasioni
consensum Mox ad eū venerā
dus helyas ꝓpheta mandat' et
sentencia ī eū cū indignacione
depromitur : vt acta dudū pe
tencia frustraretur et vindicte
occasionē tribueret sceleris ge
minata ꝑsupcio Et ait helyas
ad achab Hec dicit dn̄s Ecce
ego supduco sup̄ te mala et in
cidam post te : et extirminabo
de achab mingētē ad parietē
et cōteptū et delictū ī ysrahel
et dabo domū achab sicut do
mū ieroboam filij nabath : et
quō domū baasa filij achie ꝓ
omnibus quib' irritasti deum
et fecisti delinquē ysrahel Ve
rum ille cū sentencie ictum
non valeret effugē ad porē
peīteciā conuertit repente
consiliū : reatū fletib' cōfitet'
aliās deiecit regniꝫ potentatū
saccū induit penitencie . et re
ueritus faciem cōminantis :
tacito gemitu publicauit offen
sam : non excusabat cōsciēciā
Factū ē inquit qm̄ audiuit
achab sermones hos . reueritus
est a facie dn̄i : et ibat flens :
et scidit vestimenta sua et ac
cinxit se sacco Tūc dixit dn̄s
ad helyam Vidisti qūadmodū
reueritus ē achab a facie meā :
nō adiciam adducē mala in
diebus eius : sed ī diebus filij
eius adducam En quōnam
pduxit timidū reuerencia :
et quātū seueritatis motum
fregit metus Non orōnis pō
pa . nō sermonis ornatu . nec
eloquij copia placuit deo : sed
multis p̄abus ꝛ lachrimarū
Os tacuit : sed cor īgemuit . o
culus fleuit . sed ꝯsciēcia plāx
it . et veniā dā penitudis pie
tas laudauit auctoris Parū
fuit reum debitū euasisse sup
plicium ni accepisset reueren
cia probabilis testimoniū Et
probatus ē ī timore : q' dāpna
batur ī crimine Nec prius q̄
mortem luxit occisi inane fuit :
sed repetitam identitem cul
pam : iterata lamētacōē pur
gauit Rex manasses quoque
rex filius ezechie tacendus
est : qui cunctorū ptergressꝰ
audaciā p̄fanorū . manus tetē
dit impias contra deū : et pa
ternis moribus et ex toto de
generans pre diuinis culti
bus caput erexit ydolorum
insaniū Hic sacrilego furore
possessus in domo dei execrā
de supsticōis aras īstituit .

simulachris demonū supesta
uit templi sacra altaria lapi
deis figmentis īpleuit captauit
auguria. uitam suam maleficijs
inquinauit. populū ad ydolorū
obseruacões indixit. cerimonijs
polluit. dyabolo mācipauit. et
omnia q̄ diuinis cultibus legibus
phibent'. ultra omēz īsolen
tiam desperate mētis exercuit
Pro hijs tot tantisq̄ flagicijs
ductus in pdam. et vinculis
īnexus. gratus qz cōpedibus
ptulit captiui suppliciū. atq̄ in
babiloniam transportatus. ipie
tatis sue penas luit. ut diui
nam ulcionē sentiret addictus:
cui9 nūq̄ antea meminerat
induratus. Denīqz cōgruo cor
reptus flagello conuitur: et
deū ī pena cōstitutus agnouit
quē ī regno positus antea nō
quesiuit. Profuit afflictio
desperato: et correcta ē ī ag
nicione. desit ī illo correctio
nis ī probitas. ffuit vindicta
illa mētis pdite medicina.
et multū salutis contulit casti
gacio: que nō verberauit ipiū:
ut deo fecisset acceptū: quem
dyabolus p impotētia fecerat
alienū. Et aīe sanitati pfuit:
qd inflictū fuerat uanitati. Hoc
scptura dominice fides admit
tit. Et locutus ē inquit dns ad
uersum manassen et ad suū
populū et nō audierūt. et
induxit sup illos dns pncipes
uirtutū assiriorū et cōphēderūt
manassen et alligauerūt vin
culis et cōpedib9: et adduxe
rūt eū ī babiloniā. et mox af
flictus quesiuit dnm deū suū
et humiliatus ē nimis an fa
ciem dei prm suorū. et orauit
ad deū et exaudiuit eū dns:
et reuocauit illū ī ihrlm et
regnū eius. Et cognouit ma
nasses: qa dns deus ipē est
Ecce quātū repentine lamen
tacionis ex corde conuisio. pam
suū fleuit et diluit: et lacri
mis tersit qd nefas inferat
Orauit tn̄ ocius reatus sui
et veniā meruit satisfaccione
mercari. usqz adeo ut illa sac
que dudū profani actus cōta
minacione polluerat. ī pristi
nū restituerat veneramen:
et ī cultū timoris dei cuncta re
poneret. Consūmacoē conuer
si: impletū pphetiū illud diui
ni oris oraculum. Cū cōuersus
fueris et īgemueris: tūc sal
uaberis. Sed quid ego eorū re
gum faciā mensionē. quos
electi generis origo laudabi
lis non sinebat ab urbe sacre
religionis pessima psuasione
discede. cū nabuchodonosor ille
feralis. et alienigena pncipa
lis ita diuina animaduersione mulc
tatus sit ut p emendacione vin
dicte cogeretur agnosce quem
cū sacrilegus fuerat abnegas
set. et virtutibus eū cerneret

quē ꝑ ferocitā spūs añ nesciſſet.
adeo vt qui elatus spū ꝑuicaci·
deū se timuerat antea predicari
non auderet postmodū sup īcō
parabili eius maiestatē mentiri
cū ingenti in se facti āmiratione
correct⁹: non desijt solū deū vnū
ex toto corde deuotisq; ꝓnatib⁹
confiteri. Sed male tibi conscius
reueneris orare? habes magis
teriū publicani: et suspectū ge
ris ne cū pro pctīs tuis oraueris
nō merearis audiri. Ingressus
ille templū fuerat pccōrū mole
decuruata ceruice· et oculorum
palpebris graui morbo īiquita
tis compressis celū nō audebat
aspice?. retro gradū timidus re
uocat et extremū se nō tm̄ loco
ꝙ iudicio consciēcie sistit: nec
ad supplicandū irreuerent in
citat promptus audacia· sed vesti
gijs modū subtrahit publicās
verecundia reū potestatū· ꝑ
cussum crebro cōmemorat: et
cor consciū pugni āmonicione
contundit. Audiebant oris ei⁹
nō verba sed gemitus: et qͥq;
tm̄ sermonib⁹ celebrata ē tota
confessio. Hoc dn̄s ī ewāgelio ma
nifestat· homines duos ascende
ī templū ad orare: vnus phari
seus et alter publican⁹. Phari
seus aūt cū stetisset: talia apud
se ꝑrabat? dicens. Deus grās
ago tibi· qā nō sū sicut ceteri
homīes: iniusti raptores adul
teri: quō et publican⁹ iste. Ieiu
nobis in sabbato: decimas do

oīm que possideo. Publicanus
aūt delonge stabat: et neque
oculos ī celum volebat leuare?
sed ꝑcuciebat pectus suū: dicēs
Deus ꝓpici⁹ esto m̄ pctōri. Hz
adūte quid de inspectore cor
dis exegerit reuerens suppli
catio verecundia: mercede mu
nifica sensit deū· quē cupiebat
habē propiciū. Et statim me
ruit iustificari verecundia:
que probata ē ī hūilitate con
fessa· dn̄o dicente. Dico vobis:
descendit hic iustificat⁹ ī do
mū suam magis ꝙ ille pharise⁹?
qā oīs q̄ se exaltauerit hūilia
bitur: et q̄ se hūiliauerit exal
tabitur. Ubi deinde ponis ex
emplū in lrīs illi⁹ peccatricis
que crimina sua non verbis vi
sa ē exposuisse· sed lachrimis?
taci⁹ cū orando tacuerit lingua:
penitencie officio confessa est
consciencia. In domo naq; cui⁹
cuiusdam pharisei dn̄s recū
bebat: et ꝑparauerat velut
homī temporaneū ille cōuiuiū
īuitato? hoc reperiens mulier
ꝓstituta: pharisei domū auda
citer ingredit?· atq; ad pedes do
mini recūbētis assistit. Lauat
lachrimis sancta vestigia? cal
pillis extersit osculatur īcessa
biliter plantas: et ꝑcioso pe
des madefacit vngento? atque
omnibus pene membris quib⁹
ante peccauerat: scelerū suorꝝ
maculas expiabat. Tūc dn̄s apud

quē et ossa mā districta sūt pro
pheta dicente: oīa ossa mea di
cent· dn̄e quis similis ē tui? ob
trectantis pharisei murmur
obūmbrat: occultā mulieris co
gitationē· sed manifestā fidem
āmirabili probatione dn̄s lau
dat Et pfert apparatibus inui
tantis confitentis obsequium:
delectatus plus mulieris facto
qm̄ prandio Cui plus fuit cō
uersione delectari quā pasci? ut
qui cibi desiderio minime duce
batur: confessiōis epulo pascere
tur Vides inquit hāc mulierē?
Intraui in domū tuā: osculum
m̄ et aquā pedibus meis non
dedisti. Hec aūt ex quo intrauit
nō cessauit osculari pedes meos
Propt̄ qd̄ remittentur ei pctā
multa: qā dilexit multū Et cō
uersus ad mulierē dixit Dimis
sa sunt t̄ pctā multa Parium
est hoc: postmodū autē uide
qd̄ audiat filia: fides tua saluā
te fecit· uade ī pace Dudū per
cutrix· absoluta mox filia? et ī
dn̄i pace confestim absoluta di
mittitur: que suorū bello crimi
nū uastabatur Hoc ē illud ppo
sitū oraculū Cū cōuersus fue
ris et īgemueris: tūc saluabe
ris Et dic tu prior īiquitates
tuas: ut iustificeris Cū g° tot
et talibus documētis agnos
cas delectari pn̄ie sacrificio: nec
contriti cordis et humiliati spūs
apud piū iudicem verearis pe
rire mercedem· scptura dicente?
sacrificiū deo spūs contribulatus:
cor contritū et humiliatū deus
nō spernit? cur nō de profundo
luxurie et de mūdane volupta
tis gurgite festinas emerge? atq
ad pn̄ie officia capescenda· ex
temulentis actibus respirare?
Nec putes qd te ipē a deo elonga
ueris· aurē tibi eius abscindi:
mox ut pulsauerit fores apiet
et in septa cohortis sue miseran
dū miseratus includet· tātū ē
querela ut doloris tui flectatur
Quāto tu procul abcesseras tā
to celerius proximabit ppheta
dicente Proximus ē deus tribu
latis corde: et humiles spū saluos
faciet De quibus dn̄s ī ewāge
lio Beati inquit plangētes: qa
ipī ↄsolabuntur Sed aspera t̄
fortassis videtur: post volup
tates seculi pn̄ia Verū ē: scien
tio valitudīs tue uiciū? video āimi
tui morbū Sed si curari deside
ras medele impetū nō attendas?
nec expauescas remediū cū ad
mouerit vulneri tuo ferramē
tum: celerior cura sectiōis effi
citur Nā pessime sedulitas me
dendi palpatur: cū nō cōtinuo
superata labes abscinditur Ama
rus ē gustus antidoti: sed vita
le ac salutare ē qd̄ ē faucib9 in
suaue Curat nō dn̄s: nō ut ce
teros extraneos· sibi seruat qd
quoscūq sanauerit delinquētes
Omī hora omī die ī curandis

intentus ? nec retardatur tempore :
nec ullis morarum obstaculis impe
ditur Plane tunc eius virtus impe
ditur : cum non inventus fuerit qui
curetur Patet enim nunc est beneficium
cium domini : cui non extat cui non
debeat misereri Aspera est casti
gatio penitencie : sed lenior
efficitur si modus culpe tractetur
Jam pridem oblectabat mundialis
pompe ambicio : et in servum sibi
dominatus seculi venditabat ? nunc
in luxuria remissum : nunc in vino
lencia demersum Hij te modo ex
ercicio lenonis intentum modo
viderunt alij ganeandum ? alij in
scortum proiectum : isti lupanaribus
mancipatum ungentis oblitum
aromatibus delibutum et peregri
nis cernebant oculis infectum
Splendebas vestibus : auro ful
gebas : gemmis et margaritis
preciosissimis ornabaris Vicem
ergo vici restitue : et sero saltem
compensatione temporum temporibus
redde Redde reciprocam vitam
tuam in utroque actu : equali mo
deramine petire fuisti nunc actu
dyaboli esto nunc dei : immo vero
esto iam tuus qui dudum fueras
alienus Et forsitan si consideres
multum temporis detrexisti : ut id quod re
siduum est breve tempus an
gustet Vaca iam tibi non tempori
vaca dixi non ut torpeas : sed ut
negocio confessionis insistas Re
uerte in viam a cuius semitis ab
erraveras : damna que gesseras

quere quod fueras ? Primo teipsum
inveni ? ut quod queris invenias : et
si te inveneris abs teipso nichil
queras Saccum indue : cinerem
asperge Jeiunio sempora : in ora
tione ieiunia Preciosa magis
hec sunt quibus corpus affligitur
ut pulchritudo animi reparetur :
horret humilis sed hoc valde
decet quod deo non displicet Vilis
est corporis cultus : sed ipse prius
primus sanitatis ornatus adhuc
de indignitate forsitan quereris
indumenti quia nupcialem tunicam
perdidisti Et cum appareas fedita
tis tue nuditate deformis : non
cogitas qualiter identidem vesti
aris Non metuis queso ne cum
illo qui ad regiam cenam vocatus
intravit a convivio recumbencium
simul exprobratus dampnacione
pellaris et audeas dici tibi ?
amice quomodo huc venisti non habens
vestem nupcialem ? Et cum ar
gumentum non repereris ex
cusandi : dicat Tollite eum
ligatis manibus et pedibus :
et mittite in tenebras exterio
res ibi erit ploracio et stridor
dencium Et utique quia non quesi
verat aut non acceperat dicitur
abiectus ? vocatus enim intravit
sed non vestitus accubuit Si ergo
hic qui numquam habuit taliter quia
non quesivit exivit ? qualiter
iam puniendus erit qui tunicam
tam accepit et perdidit et cum
perdidit vestiri iterum non potuit ?

Sed te credo dubitas amissum
nō posse repeti vestimentū: q̄
ab eo qui nuq̄ dederat cū pe
tieris posse negare Intuere g°
in ewangelio filiū iuniorem
pdito patrimonio mēdicāte: usq̄
eo fuisse pductū ut egestatis
impulsu vellet esse porcorū
custos Js summa inopia et eges
tate confectus: cū nec porcorū
vesci pastibus sineretur. reusq̄
ad pristinā mētis spē sanitatem
prioris eius cepit desiderio cōfla
grare et etne domus habūdā
tiam cogitans: reatum suum
cōuersionis aīaduisione dāpnāe
Habito igit tandē penitendi
tractatu et sen̄ in corde satisfac
tionis archano locutus. velut
liminū ad lares patrios nūd9
exulq̄ reuertitur Tū ille parit
qui cogitantis videat ī corde
consiliū: anteq̄ verba pditus
filius in cōfessione profundet
affectū dolentis anticipat et
misericordit suscipit redeūtē
In collū ei9 irruit. osculis re
consiliat. et adhuc trepidū
nichilq̄ loquētē: pater iure
cōfirmat Sed ille consultissi
mus penitens et cōfessor e
gregius de voto pris securus
atq̄ ad huc de sua satisfactione
suspectus: medicamētū cōfes
sionis ordine pandit et vbis
explicat qd corde ruminaue
rat Pat' inquit peccaui ī celū
et coram te iā nō sum dign9
vocari filius: Fac me sicut vnū
de mercenarijs tuis Placatus itaq̄
pat' precibus cōfitentis stolam
pmā mādat afferri et statim
indutū amisso nuq̄ idumento ves
tiri: dare iubet et anulū sim
boli reparat sigillū pedes īduit
munimiē preceptorū: et ī repa
racione eius mactari iubet vi
tulum saginatū Hoc ē pro re
consiliato offerri imperat gra
tissimū sacrificiū: qd esset accep
tum et celo et exercitibus āge
lorū Exercerat ī germani odiū
fratris seuerior ptinacia: expro
brans crimina recepti maior fi
lius contradicit Non reuocatur
pris pietas nō mutatur: Frater
eius asseritur filius nūcupatur
Et plenū pris ī se prouocauit
affectū: qui pfectū habuit ī pe
nitendo consiliū Jocundatus
inquit sum et gauisus: qa hic
frater tuus mortuus fuerat et
reuixit. perierat et īuentus ē
Vides g° conuīso filio. stolā pris
tinā penitencie mercimonio
restitutam. et votis omībus prēs
celebrasse reditū confitentis
Patrimoniū et pditū baptismi
īsinuat sacramentū: in quo sut
cuncta edificia celestiū consti
tuta regnorū Hoc ille filius h°
ē fidelis xpianus: libertatem
pris ineptus libidinis ac luxu
rie contagione pdiderat Et
longe a deo suo positus probro
sis se actibus tota feditate pol

lucrat: ac diabolo mancipatus.
cui se pditissima conuisacione de
derat. porcorū hoc ē īmūdorū
spirituū cepit exercere pastura.
quorū tm nō pmitteret cibo
depasci: qa p carnis obtentū de
moniis non poterat magistrari
utrobiqz desertus et undiqz des
titutus bone frugis inopia dis
sessus desudabat Sed reuersus
omē illico quo priuatus fuerat:
et ī concordiā patris reputata sub
stancia prioris possessionis re
mansit Reuertere ergo et tu frater
reuertere et ex mortuo reuiu
iscere: et ex pdito reparare. Q
eruit ouem suā bonus pastor
errantem: et amplius de inuēta
q de nō pdita gratulatur In
meris reuehit ipsam in gre
gis sui consorcio reponit ipsā:
diuisorio priste securitatis in
cludit Nec attendit relictarū
numerū: q querebat ex repa
racioē unius pdite cōplesse in
tegrū centenariū Dragmam
pditā mulier vehementer ī
quirit lucernā accendit do
mū scopis emūdat: et caras et
vicinas īuitat ad gaudiū īuē
te dragme Et putat aliquis
deū non letari de repacione
comissi: cū parabolā videat
specialiter ī psonā penitentis
aptari ipso dicente Dico vobis:
sic erit gaudiū coram āgelis
dei sup uno peccatore pniam
agente Aduerte tandem sen
tenciam illam domini singu
larem qua dixit Non ē opus
sanis medicus sed male habē
tibus Non eni veni vocare iustos:
sed peccatores ad penitēciam
Vocat ergo dns ad peītenciam
pccōres et optat medicus
nr languidis magis prodesse
q sanis: sed nō ideo iustos p
terit qa pccōres assistit Na
iustorū vita diuina ē vo
cacio sicut nonaginta et no
uem oues ī montibus dere
liquit: qui unā erraticā re
quisiuit Illis debitū reddens
iusticie pmium: istis bnficiū
misericordie collaturus Hoc
apostolus probat dicens Ei
autē qui non operatur et
credit ī eū qui iustificat ipiū:
accepta ē fides ī iusticia scdm
apositū gracie dei Deniqz dns
audi quibus iaculis ~~feriat~~ ī
ewāgelio feriat corda peccan
cium et intelliges quātū fecerit
pnie sacmentum Aderant at
inqt qui de nūciarēt de gali
leis: quorū pilatus sanguinē
miscuit cū sacrificijs eorū Tūc
dixit illis ihesus Putatis qa
illi galilei p omnibus galileis
fuerūt peccatores quia talia
passi sunt Dico vobis: nisi
penitenciā egeritis omēs si
mul peribitis Aut illi decē et
octo sup quos cecidit turris ī
siloa et occidit eos putatis qa
pre ceteris pccōres fuerūt q
habitabat iherusalem Dico

vobis: nisi penitenciam egeritis omnes simul peribitis. Et subiecit ad probacionem rei comparacionis exemplum: Ficulnee arboris faciens mencionem que fructu sterilis et infrugifera iubetur abscindi. Sed interuentu coloni iterum differri permittitur: donec congruis circumfossa culturis adhibito cophino stercoris ad proferendos fructus penitencie differatur. Porro si arbor que generis sui fructum nullum edidit ante tempus preceptam est amputari quali iam ferramento truncanda vel securi redenda est que vepribus obsita et spinis alienigenis constipata spem nullam habuit in sui restauracione. Nam exemplum arboris similitudo est hominis fidelis: qui fidei sue fructu ieiunus nichil quod ad future spei lucrum proficeret cogitauit. Plantata enim in vinea fuerat: que vinea specialiter designat ecclesiam in qua fuerat arbor illa plantata. Sed cultor huius vinee illius sacerdotis persona videtur exprimere qui scrobem infructuosi plantarii culturas dominicorum exerceat preceptorum et stercoris cophinum penitencie designat officium. Quod si inueniri post dilacionem temporis omnino non posset: conuulsa in futuro radicitus exaresceret. Hoc est futuro abscisa iudicio tamquam ligni inutilis abiecta materies pabulum effecta eterni ignis arderet. Quamquam hoc de christo: plebe iudaica possit subaudiri. Credo tuis sensibus his comprobacionibus que studio de infirmis vrgenti ad erigendum animum tuum suscitandumque protulimus. satis habunde quod claruisse ita deum mie fontem nolle interitum peccancium sed flagiciosum magis habere correctum ut quantum numerauerint offense tanta sit accio penitencie.

Non desperet reditus sui reformacionem celerem: qui audiat ipsum dominum peccatori penitenciam suadentem. Hoc expressius apocalipsis iohannis exponit: in qua ecclesiarum angelos increpat ut pristinis fraudatis erroribus ad penitencie lamenta currentur. Nam probatur sic dominus nullius desiderare ruinam: qui cadenti ingerit penitenciam. Angelo denique ecclesie ephesi: memento inquit vnde cecideris et age penitenciam et fac prima opera. Sin autem venio et mouebo candelabrum de loco suo: nisi penitenciam egeris. Et ecclesiarum angelis dicitur cui penitencie cura conuersio que mandatur et ad priora opera perficienda suadetur: ut nichil amisisse ex totis suis meritis intimetur grauis tamen minetur admonicio penitenciam non agenti si contumaciam protulerit induranti. Erit enim inexcusabilis seueritas vlcionis si ceruicem indomitam non flexerit prima correccio. et malo suo peribit qui

cōminatis auctoritate pmonitus:
satisfactionis iugo · puicatia colla
non subicit Rediturū eū sane ad
statū pteritū profitetur · qui ad
vie vite studiū decurrendū dig
confessionis humilitate corrigitur
Hoc vberius paulo posterius de
claratur: cū angelus ecclesie ve
obiurgationis verbere castigat ·
Habeo inquit aduersus te mlta:
qa dimittis mulierē iezabel que
se dicit pphetissam et docet et
seducit seruos meos fornicari
et manducare de imolatis: et
dedi illi tempus vt penitēciā
ageret et noluit penite a for
nicationibus suis: et mittā illā
in lectū et qui merchantur cū ea ī
tribulacione magna erunt ni
penitentiam egerint ab omnibus
opibus suis et filios eius inter
ficiam gladio: et scient omnes
ecclesie qa ego sū scrutator cor
dis et renū qui reddo vnicuiqȝ
scdm facta sua Quid vo pt
humanius: quid clemencius dici:
Et dedi illi inquit tempus vt
penitēciā ageret: et noluit pe
nitere Non habes pctor non
habes qd excuses: nō ē qd cū
causa dubites · nō ē qd sū cau
sa desperes Hijs te ad cōfiten
dū exemplis accinge: hijs ad
pniāz armare Differt dns pe
nā vt inueniat penitenciā: et
moraturis vtens spacijs ptelat
patienciā: ne auctat clemencia
qd debuit fieri censura Non p

terita mala expectat nec errata
cōputat: sed correcta collaudat
Habes promissum ad pniāz sua
dentis tibi: si nō penitueris
iputabit Et dedi illi inquit te
pus vt pniāz ageret et noluit
penite Huic simile pphetiā
illud: et dixi postqȝ fornicata
es omnia hec ad me reuertere:
et noluit reuerti
posita Ceterū si te ī desperacio
nis gurgite · enormitate tuorū
scelerū cōtinuatus abieceris:
aut itineris tui dubitaueris
represso gradu exstirpare cō
geriem: vel sinistre mentis
pro lapsu decliuior ī pronū
vergentia abductus lubrica
exercitationē vestigia: ilico tibi
spes amisse reparationis adimi
tur: rapiet te sorbens ī abrup
tum vorago facinorū clau
dentur oculi tui nocte pcti ne
veri luminis videant radium
pmicantem: mortis terratus
apponet · te pludiū quedā huc
atqȝ illuc circumducent te an
geli deceptores Fient igit gra
ta cuncta flagicia et peccandi li
cencia tibi penitus allubescet:
tenebit te dyabolus sub spe
libertatis addictū vt sit tibi
liberū peccare nō viuere Nec
sinet te resipiscere an qui fue
ras cū blandimēto peccandi
dulcedine te criminū bellatis
simus auocauerit Et vt se
mel dixerim ita te pereundi

suavitate decipiet: ut delectabi
lius tibimet videatur perire po
tius quam redire Omne namque pecca
tum absque sui delectatione non
geritur Preter alias instare ani
mum poterit: nisi suavitate desi
derii illiciat quem deceperit. Dul
cis enim mixtura et suavis sit ne
cesse est faucibus letalis poculi
funesta confectio: ne amaritudi
nis prima libatio revocet hau
rientem Hic denique visum est
mulieri primitivum bonum esse ad
aspectum et dulce ad cibum arbo
ris illius venenum: cuius postquam
mentita est suavitas labri: den
tis infecit mordentis haustus
violenta subtilitas quod vigens
ac viridum manebat extinxit:
et in contrarium per intemperantiam
recedentibus votis ad exilium mun
di et spectaculum seculi: de para
diso beatitudinis et predio securi
tatis eiecit Oro te frater hec
metuas fugias et expavescas:
nec patiaris inimicum de tua perdi
tione gaudere et in conspectu dei
supernalium efferre victoris Ca
ve reditum septem spirituum
immundorum: quibus se ducem ma
lorum omnium sociavit octavus.
Et cum nostrum nemo pacatum dya
bolus: quis sustinere valeat
dominatum? Domino dicente Cum immun
dus spiritus exit ab homine
pertransit loca inaquosa que
rens requiem et non inveniens
dicit Revertar in domum meam:

a qua exierat Et veniens invenit eam
vacantem mundatam scobis. Et com
positam Tunc vadit et adducit se
cum septem alios spiritus nequiores
se et ingressi habitabunt illic:
et fient novissima hominis illius:
peiora prioribus Si te obsidio
ne bellica septum manus accepis
set hostis et sub incursione bar
barica tenuisset predonis urna
captivum: quos fletus ederes
quos eiulatus dares que lamen
ta iactares Ageres omni die
noctuque suspectum: non cibum que
reres potum non desiderares:
exhaustus et fame vectus so
la in te aspere cutis ariditas
et rugosa materies appareret:
rigeret contracta sordibus co
ma. hirsuta cesaries squalen
tis verticis. permixteque barbe
impressi actus. horrens patrimo
nium reddens. redemptoris sub gla
dio districtus ambulares. nu
dus pauper atque omni sensu evo
lutus quesisses evadere Aut si
fuge aditus preberetur: sub
maximo incertus discrimine
meditares periculum superare
Captivum te tenet auctor scelerum
vinculis non ferreis sed cathe
nis: habet criminum te ligatum
compedes libidinis imposuit.
et undique te sepsit arctiori cus
todia: legem tibi dedit ut li
citum tibi putes omne quod non
licet vinum te etiam mortis fo
vea demersit Et non ingemiscis

salutis tue dāpnū: spei eť ne dispē
diū. et vite ꝑpetue detrimentū. In
tedis comptus ornatu vestiū:
celebras opulentibꝫ cibis refer
tos. vino mades pīguificis epulis
cotidianis: carninā et torosi cor
poris nō quiescis extolēr ingluuiē
vt interim de ceteris criminibus
taceam. Putas et putas et hic
nō esse cicādusionis diem: vt nes
cias quēadmodū debeas de tuis
scleribus penitere. Apostolo pro
bante qui ait. Propť qď nō ha
buerūt deū ī noticia: tradidit
eos in reprobū sensum facere
ī conueniencia. Et iterū. Pro eo
qď dīm veritatis nō receperūt
vt saluarent: misit deus illis
operacionē erroris. vt iudicet
qui nō crediderūt veritati. De
talibus deniqꝫ metuit: ne ve
niens corinthū lugeat multos
ex hys qui nō egerunt pēiten
ciam ex īmūdicijs quas fece
runt et fornicacionibꝫ et libi
dine. Cogita diuitis illiꝰ opi pa
res cenas: et copiosarū dapiū
vberem affluenciā purpura
murice pinguiori et textilibus
īclusum: serici nitoris. totū de
spe pn̄tis tēporis. nichil tantū
de futuro tractantis. Que illi
post ista omiā reponant aus
culta. Post purpurā flāma: pꝰ
epulas egestas: vt aque guttu
lam quereret qui guttam an̄ pre
ciosi nectaris ebibisset: et ab
eo peteret. nec tn̄ acciperet su

mitatis digiti humectētis sola
ciū cui ī seculo micas suarum
negauerat epularū. Confitere
queso cuncta quibus te reū me
mineris: cōfitere et facie dei
p̄ueni satisfactionis officio: hu
milia an̄ eū cor tuū ī consper
tu eius curua ceruicem. Flecte
genua. et eliso vultu terre pro
sterne. Suscipiet gemitū tuū
celestis ille protinus aduocatꝰ.
et nō p̄termittet pro te īterpel
lare prez suū. qui fidū p̄bere
consueuit penitētibꝫ pcōciniū.
Causam tuā nō argumētis et
p̄scriptū gemine paciencie po
rabit. illico ipetraturꝰ venie
beneficiū. qui de suspecto non
expectat aliqͥ honorarium.
Hoc apostolus probat dicens.
Quis accusabit adūsus electos
dei. Deus iustificat: quis ē
qui cōdemnet. Cristus qͥ mor
tuus ē verū etiā et surrexit.
qui ē in dextera dei qͥ et inter
pellat pro nobis. Concinens
iohānes apostolus beatissimꝰ
in epistola sua: ponit et dicit.
Si dixerimꝰ qͥa pctm̄ nō habe
mus: nosipsos s̄ decipimꝰ. et
veritas ī nobis nō ē. Si autē
confessi fuerimꝰ pctā nrā: et
fidelis et iustus est deus: qui
nobis pctā dimittat: et mūdet
nos ab omī īiquitate. Si dixe
rimꝰ qͥa nō peccauimꝰ: menda
cem facimꝰ eū: et verbū eiꝰ
non ē in nobis. Filioli mei hec

scribo vobis ut non peccetis Et si
quis peccauerit habemus aduoca
tum apud patrem deum iesum: et ipse
exorat pro peccatis nostris Dominus qui
dei filius dominus iesus xpus qui est
via veritas locutus est: lex est
Et sub exemplo sui fieri docuit:
quod nobis in scripto mandauit Neque
enim nobis aliquid fieri vellet: quod
ipse non fecerit aut quod ei nobis
facientibus non placeret Sed nec
displicere posset quod ipse mandas
set: quia quod mandasset ipse antea
fecisset Inanis enim fieret doc
trina mandati: si in facto docto
ris non preiret auctoritas Unde
quicquid dominus precepit: tamen non est
quod sub imitatione sui facien
dum esse mandauit Iam ergo
dominus discipulis hec custodienda
proposuit Attendite vobis Si
peccauerit in te frater tuus dimit
te illi: et si septies in die pecca
uerit in te: et septies conuer
tatur ad te dicens penitet me di
mitte illi et dimittetur tibi Atque
cum a sancto apostolo petro fuis
set in causa consultus et dice
ret Domine si peccauerit in me
frater meus: quotiens dimit
tam illi: usque septies: Dicit
ihesus Non dico tibi usque sep
ties: sed usque septuagies sep
ties Qui ergo ad dimittenda
septies fratri in nos peccanti
debita nostra nobis donare im
perat: erga nos formam precepti
sui non seruat: Aut qui dixit

Misericordiam plus volo quam sacri
ficium: misericordie nobis preter
negare thesaurum Hoc est quod exo
rata prius venia dixerim tre
de dominum ihesum cuncta que docuit
fuisse mentitum: si circa nos for
mam suorum noluerit custodi
re preceptorum Et bene quod repente
aptat huic sententie de compa
ratione parabolam duorum
scilicet seruulorum de quibus unus
cum ob debitum numerosum ere
decocto una cum uxore et filiis
distrahi iuberetur et patientiam
domini prostratus eius pedibus
exoraret ut tributo sibi spatio
omne debitum reddidisset me
ruisset quod misericordia dei cunc
tas donari qui sub conditione
tali absolutus tenebatur ad
dicti: ipse conseruo suo debitori
misereri noluit: quibus oblitus
collatis sibi nuperrime bene
ficiis statim tortoribus traditur:
ut de eius cruciatibus idem quod
dudum fuerat donatum exigat
Inde est quod dominus huiusmodi oran
di ordinem posuit dicens Et
dimitte nobis debita nostra: sicut
et nos dimittimus debitoribus
nostris Ut tantum tibi scias posse
dimitti: quantum tu proprio di
miseris debitori: Immo vero
ut tibi parcere videaris: cum aliis
obsecratus ignoueris nam iudi
cio tuo procul dubio iudicabe
ris. Si dimitti tibi ipse cupiens
aliis dimittere nolueris domino dicente

te. In quo iudicio iudicaueritis in
eodem iudicabitur de vobis. in
qua mensura mensi fueritis ī eadē
remecietur de vobis. legas volo
ītencius zacharie pricipiū: et il
lic quo robustius animeris īue
nies. Iratus ē inquit dn̄s ad p̄res
n̄ros ira magna. Cuius hoc nō
audiens cōtremiscat? Cuius nō
hui⁹ vocis tonitru pterritus are
fiat? Aut quē sensum nō hec
indignacio intonata turbaret?
Cuius eī status teneri poterat
sanitatis? vbi tā vehemens
ira denūciabatur auctoris? Et
pmū fuit dixisse iram n̄ denū
ciaretur et magna. quasi si nō
esset magna sustineri eius
posset vel lentior iracundia.
Sed videamus quē exitū pro
nūciet tanta cōmocio. Credo
dixit bellicis vos inquietabo
tumultibus et captiuitatis vos
seua dicione multabo: fame
vos affiiciā. morbo quaciā. mor
te cōsumā. ferarū atq; bestiarū
rapiet inopinata vastacio q;
profugos et vbiq; dispsos agi
tabit exiliū. Hoc enī ītellectui
relinquitur: vt iram magnā
vehemēcior vindicta sequatur.
Iratus est inquit dn̄s ad p̄res
n̄ros ira magna dicens ad eos
quid dixerit audiam⁹. Conuer
timini ad me: et conuertar ad vos.
O indignacionē de pietate mi
nante: o magnā iram que īfert
misericordiam. Rogo quis sic
irascitur quemadmodū miseret̄?
Aut sic ita miseretur quemadmodū
indignatus irascit̄? Hoc alius
ppheta proloquit̄. Reuertere
israhel ad dn̄m deū tuū: prop
ter quē īfirmatus ē ī iniquitatib;
tuis. Dicite ei potens es remit
tere pctm̄ n̄rm̄: nō vt accipiatis
īiquitatē sed vt accipiatis bona.
Et reddite ei fructus labiorum
v̄rorū: et epulabitur ī bonis
cor v̄rm̄. Et alibi. Redite inq̄t
filij desertores: dicit dn̄s. Et
iterū. Reuertimini filij reuerten
tes: et sanabo cōtriciones v̄ras.
Hijs consona. dauid btūs pccōr
solacia decantauit dicens. Con
fitemini dn̄o qm̄ bonus: q̄a ieter
nū misericordia eius. Nec h°
dixerim vt lacioris ad modū
videar habenas dedisse licencie:
et sub spe venie diuinitus tri
buende pcti magis fomitē auc
toris penitenciam p̄buisse.
Hoc eī sermone meo cadentē
erigo: stantē nō īpello. nec p̄
iudico īnocencie: et qui exhor
tor ad peīteniā peccatorē. Siqui
dem vt supra iam diximus. In
nocencia exigit de deo debitū
vite sue p̄mium: peītencia vo
exspectat miseīcordie bn̄ficiū.
Non peccare eī timere ē. peni
tere vero plus q̄ timere. Nam
plerumq; offensionib⁹ subiacet
secura felicitas. cautior tn̄ ad
euitanda pterita efficit̄ quem
metus emendat: q̄a sollicitor
semp erit qui cauet ad ~~iten~~ idem

tidem ne ibi incidat vbi iā an
tea cecidit Sic gubernatorē fa
ciūt pericula experta sollicitū et
inoffensos portus nō nūq̄ vere
tur intrare qui vel semel īcur
rerit ex securitate naufragiū
Denique scriptura diuina: qui nō
temptatus ē inquit qualia scit
ut ostenderet p temptacioīs causā
temptatū semp effici cautiorem
et p timorē magis corrigi: qui
īcautus antea fuerit temptacoīs
sciencia Usque adeo aūt peccan
tibus optat dn̄s ignoscē: qui nō
vult mortem morientis q̄tū ut
reuertatur et viuat ut quos
pro facinoribus suis aliquociēs
destinat pene: impellans pnīa
ilico festinet absolue Et ut reco
dat ī vaginā macheram: comu
tat aīaduersionēs satisfactione
sentenciā Et q̄ q̄m hoc ex ni ni
uitarū facto superius sit pbatū:
tū eciā iheremie pphete sup eo
accipe testimoniū: ut ex testimo
nio pleni9 t pbetur exēplū
Sermo inquit qui factus ē a dn̄o
ad iheremiā dicens Exurge et
descende ī domū figuli: et ibi
audies vba mea et descendi
in domū figuli: et ecce ipē op9
faciebat sup lapides et cecidit
vas qd faciebat ipē in manib9
suis Et iterū fecit eū vas aliud:
sicut placuit corā ipso facē Et
factus ē sermo dn̄i ad me di
cens Sicut figulus iste nō po
tero vos facere domus ismahel
Ecce sicut lutū figuli vos estis
ī manibus meis: et tūc si loquar
sup gentē aut sup regnū ut eu
lam eos et ut pdam eos Et si
conūsa fuerit gens illa a malis
suis cogitacionibus: peñtenciam
agam pro malis q̄ cogitabā ut fa
cerem eis et nō faciā Et tūc si lo
cutus fuero sup regnū aut gē
tem ut reedificetur et ercuplā
tetur et fecerit iniqua ī cōspec
tu meo. ut nō exaudiat vocem
meā: peniteam pro bonis que
locutus sum ut facerē eis et nō
faciam Et nūc dic ad viros iu
da: et inhabitantes iherusalem
Ecce ego fingo mala sup vos: co
gito sup vos cogitacionē Con
uertatur vnusquisque a via sua
maligna: et meliores facite co
gitaciones vrās Suadet ergo
figulus noster a vijs pessimis et
cogitacionibus nos malignis
auerti ut cōuersio pnīe: in
aliud vas possit fracturas nrās
viciaque plasmare Et Et vult
operis sui substanciā nō peri
re in pniām: ne sentēcia reū
teneat quē confessio excusat
Huic consonat sapiencia salo
monis Sed misereris inquit
dn̄e om̄: q̄a omīa potes et neg
ligis omiā pccā hominū propt
peñtenciā: subest enim tibi cū voles
posse Et cū sis om̄ dn̄s: omib9
te parcē facis Conuitamur ergo
et confiteamur dn̄o: cū ī hoc
seculi degimus comeatu et iudici
nrō penitencie viaticū pparē
mus Non sint temporis nrī

ciosa curricula: nec nos nati ad
peccandū: sed ad bene agendū
conuiuam⁹ Aut si pctō fuerim⁹
obnoxij· qm̄ deesse nō poterit ı̄
hoc mundi theatro quin peccem⁹:
reminiscamur nrī ut euadē
gehēne ꝑpiciū capiam⁹ Peni
teamus ergo ex fide: orem⁹ ex
corde· plorem⁹ ex viscere Et
sicut ꝓpheta dicat adorem⁹ et
procidam⁹ et plorem⁹ anū dn̄m
qui fecit nos: quia qui serūt in
lachrimis ı̄ gaudio metent Fe
lix heu nimiū felix officiū lachri
marū quo futuro tēpore colligū
tur ꝑmia gaudiorum Et beatū
seminis incremētū qd in fletu
ꝓfunditur: ut in leticia metatur
Scriptū ē eī: Felix homo qui ag
noscit vlulatū suū Leuemus
oculos nrōs ad montes vnde ve
niet auxiliū nobis: qa sicut o
culi seruorū ı̄ manibus dn̄orū
suorū: et sicut oculi ancille ad
manus dn̄e sue· sic et oculi nrī
ad dn̄m deū nrm̄ vsq dū mi
sereatur nobis Ne ita cōfusio
nis nrē consilium tpis delec
tationib⁹ prolongemus· vt
sub sciencia peccandi et delec
tatione pereundi vsq ad extre
mā etatem nos ı̄ voraginem
criminū demergamus: cū
viuendi nobis vsum a diuina
dignacōe collatū: qui t'min⁹
claudat habeatur incertū Et
forsitan hoc qd ~~cat~~ aut ꝑmū
putatur· aut mediū· ı̄minētis

occidui meta iā limitet: sit ꝗ de
bitus finis ı̄dignatis dn̄i ex cō
uersionis tarditate vocatio: qū
quidem ex āmonicione rupen
darū ı̄ confusione morarū· hoc
ꝓpositū videatur oraculū Non
tardes cōuerti ad dn̄m: et ne
differas de die ı̄ diem: subito eī
venit ira eius: et ı̄ tempe vi
dicte disperdet te Fili peccasti·
ne adicias iterū: sed de pristi
nis deꝑcare· vt tibi dimittatur
Et ne adicias pctm̄ sup pctm̄:
et dicas miseracio dei magna
est Misericordia eī: et ira
ab illo Et iterū Nec nos vsq
ad mortem mancipia fieri
patiamur: et demus corpora
nrā scelerū ditioni· sed obedia
mus apostolo dicenti Non reg
net pctm̄ ı̄ vrō mortali corpe
vt obediatis eī· et qa pctā de
esse nō pnt certe non regnet
Hoc ne sine respectu euaden
di: fiat abrupta licencia pec
candi Aut certe si putat aliqs
restare sibi temp⁹ vt peccet
et saciata libidine cū iā ıperas
sent animo corporis vires tūc
ad penitendi redire iudiciū
vltimū sue vite ın tēpus edi
cat· quo calculante didicerit
quo insinuante cognouerit·
vt iure sibi vt ita dicā de tem
poris spacio blandiatur Et
cum nobis ıopinatus sit exit⁹
terminalis et vite nrē dubia
sint ex mortis ignorancia cur

ciula: quo sibi quisq; suppetere tē
pus ad confitendum existimat
qui tēporis sui tēpus ignorat?
cū utiq; audiat dicētē scripturā
viuens et sanus fateberis et
laudabis dn̄m et ī tēpore vite
seculi sancti cū viuis et dātibus
cōfessionē Dilacio eī tēporis de
la cōfessionē careet et nō despe
racionē generet. q̄a exaggera
tur in dilato damnacio: q̄ diui
nā pacienciam ptinaci aīositate
cogitat: qd̄ sancti noe tēporib9
docetur effectū: cū p septē an
nos ambitū fidit cataclismū
īundante censura Pn̄ beatus
apostolus ait. an nūq̄d opulē
ciam bonitatis eius et lon
gam paciēciā cōtēpnis? igno
rans q̄ dei bonitas ad peni
tenciam te adducit. Tu autē
scd̄m duriciā tuā et cor īpeni
tens: thezaurisas t' iram in
die ire. et reuelacoīs iusti iu
dicij dei. qui reddet vnicuiq;
scd̄m facta sua Volo dicas m̄
que rerū pn̄ciū gl'a? qui sint
huiusmodi temporis fructus.
que vtilitas caducorū: Reg
ni potencia dixi morte finit'
ptatis ambicio. successione di
rimitur. diuiciarū copia. vi
uis nobis plerūq; subtrahit'
voluptatis effectio tristicia in
terueniente corrūpit' iocun
ditas gaudiorū. metus for
midine violatur. et omē qd̄
capitur desiderio corporis aut

aīā corporis finis calce sucīdit'
Nec pt perfectū priuilegiū
beatitudinis optine' qd̄ eterni
tatis nō circūuallat infinitas
Caduat eī sit nat̄e ē: qd̄ mdi
rabilis necessitate nectitur.
Obnoxium et constans atque
infirmū proculdubio remane
bit. cui9 vitā nōnūq̄ fortuit9
euentus intercipit Hijs g°
cunctis morte finitis nrm̄ ī ipā
morte q̄ pprium. Si nichil qd̄
boni opis incremento consciē
cia subsarcinetur habebimus
et si nichil boni ex nobis habē
potuim9? qd̄ nobiscū remean
tes ad p'riam deferam9: Cū
nuda atq; deformis aīā nr̄a re
manebit. si nos eā saltē pnīe
velaminibus. et confessionis
amictibus non obtegamus? ñ
quia turpitudinē festinamus
abscondē et aīē operire non
contendim9 nuditatem: cui9
cū sit naturalit' īuisibilis pul
chritudo. visibilis fiet ī pccōrū
sorde deformitas Illa sūt oc
cupanda cōmercia. ille cōplec
tende diuicie. illa captanda po
tencia: quā nō tempus eripit
nō locus subtrahit. nō psona
subducit? que manet statu p
petuo. que priuilegio seruatur
eterno que fini nō subducitur:
que mortis iugo nec p̄mitur
nec vrgetur Ibi eī bona tuta
sunt conscīeāe. vbi iā nō licebit
post presencia seculi mala per
care ī vbi dyabolo nullus acces

ubi
sius: ubi tenebrarū nō ē locus
sed neq; qui decipit neq; q̄ decipi
possit penit⁹ īuenitur Illic bo
na omīa illic cuncta felicia illic
prospera uniuersa. nō dies lu
cis incremēto mutabilis: nō sol
lentior in ortu. in fulgendo clarior
nō occasu fuscior apparebit Nox
oīno ~~carebit~~ vacabit luna nō
erit: nec siderū micatus ardē
cior rutilabit Fame nemo sen
tiet. lachrime detergūtur timor
nullus metus ex nichilo icōmodi
tas omīa pax totū gaudiū: qui p
obnoxiū tristicie fuerat posside
būt omīa Propheta ysaias eiū
dem exponit Que tūc ibi glā
feliciū. que supplicia miserorū
qui gemitus nō suspiria peccan
cium. que beatitudo sanctorū.
Hijs cū deo cōsorciū illis donari
gehēnaliū cruciamēta flāmarū
Hos īcōparabili pfrui refrigerio:
illos incendio indomitabili cru
ciari Hos paradisi fontib⁹. ne
morūq; verticibus ac riuulis
indefessos amenari⁹ illos stag
no ignis effluentatos incendij:
atq; atre noctis tenebris obses
sos. penis īextricabilib⁹ purge
ri Ad postremū hos bonis ce
lestib⁹ uti: illos tocius gehēne
et eterne mortis edacitate cō
sumi. Si nūc quātū ad seculū
quispiam paupertatis labe de
fectus ī promptu nō habeat:
unde qualicūq; victu famelicū
possit sustentare esuriē. ui
deatq; alios opimis dapib⁹
mensas onerare ac refertos
epulis bibere crēina. et pītra
he' longe apparatus ābiaone
pegrinis saporib⁹ pigmēta
ta cōuiuia. que putas illū du
cere ab ultima viscerū pte sus
piria. Quas ede' ~~testimonio~~
ītestino dolore querelas. In
terdū et lachrimas fundere
tū paulo ampli⁹ capi īcipiat
desiderio visorū: et tardesce
magis ac magis senciat ex
desiderio īeffimax desideriū
Quinā g° tūc erūt gemitus
infelicium. qd' incōsolabili luc
tu nulla cōparacioē tormē
tati cū celestibus copijs phē
nibus diuicijs pfrui felicium
viderint agmen aīarū: et
sesulliacio rozantis digiti de
fraudari. et pferre insuper
inextinguibilem flāmā cum
nulla spe reseruet' ad veniā.
Solis ardorē ferre nō possu
mus. balneares estus minime
tolleramus. sentim⁹ īcendia
fornacū. et longe pcedimus
quis ferat fluctuātē gehēnā.
Et caminis tartareis estuā
tem pati strepitū fumātis
barathri et sustine' īfernarū
globos tenebrarū ubi sol⁹
auditur ululatus ardenciū
et eiulatus resonat crudelit'
punitorū Hec ergo q̄ fugiē
da sūt. q̄ cauēda. ac totis vi
ribus et omī aīmo ac mēte
declinanda Cū pateat igitur

ianue meniales cum fluctuantibus
et criminum tempestate iactatis penitencie
portus offertur: cum mentibus pro-
mittitur cura languentibus et sau-
ciatis vitalibus pollicetur ultro
peius medicina cum nulla
habetur in prompti cumque iusticia
tapulotenus extrahat pugionem:
sumamus arma penitencie: et iudicio
rigorem satisfactionis officio mulcea-
mus Certum est hoc donum venie quod
promittitur penitentibus Nam procul
dubio non sinitur confiteri: cui
pietas nulla servatur Hoc pro-
bat inveterati serpentis in ipsa ori-
gine mundi dampnacio: quem tan-
ditum fulmine sentencie excussit Et
non per optatum absoluta severitas
status sui possessione deiecit.
Hoc sodome et gomorre celes-
ti incendio concremate prohibent re-
giones: erga quas ob excessum
facinorum nichil reservatum est
penitencie: ne fortassis admoniti
possent ulcionis iusticiam declina-
re Hoc pharaonis in exodo cla-
mat interitus. hoc chore datan
et abyron ingressum testatur exi-
tum. hoc anthiochi et herodis
supplicia proloquitur Hoc a-
nanie et zaphire indicat re-
pentina accusacione naufragium:
quos ad penitentis tempus vindicta
non distulit. et negata venia
severitas comitata truncavit
Non nos imparatos dies abcessio-
nis inveniat: nec intra castra
dyabolica hyemis illius aut sab-
bati tempus includat Vigilemus
contra hostis antiqui fraudu-
lentas insidias: et aptas mi-
nas Ergo conversos etiam acrius ex-
citatur: et refugos suos severi-
or tamquam irrisus sequitur Tunc
cum deciperet blandimentis illexe-
rat: nunc temptacionibus et cru-
delitatibus inquietat Tunc fue-
rat ut amicus. nunc inimicus iras-
citur: et per casum elisum efficit
cautiorem: sed elidentem aliquociens
solet elisus elidere Fugiamus pro-
positas illecebras mundi: et am-
bicionibus eius demus repudium
Hoc iohannes apostolus persuadet
dicens Nolite diligere mundum
neque ea que sunt in mundo Si quis di-
ligit mundum non est caritas patris
in eo: quia omne quod in mundo est
concupiscencia carnis est et concu-
piscencia oculorum et ambicio
seculi: que non est a patre sed ex concu-
piscencia mundi est. et mundus
transibit et concupiscencia eius
Qui vero facit voluntatem dei ma-
net in eternum quo et deus ma-
net in eternum Lavemur baptis-
mo penitencie: ut possimus dominum mun-
do corde videre Auferamus ne-
quicias ab animis nostris a conspec-
tu oculorum dei. discamus iusti-
ciam facere: inquiramus iudicium:
eripiamus iniuriam accipientem. iudi-
cemus pupillo: iustificemus
viduam et cum domino disputabimus
Et si fuerint peccata nostra ut fenicium
ut nive exalbabunt: si autem ut

coccinū: ut lanā cādidā efficiet
Et qā asp̄get ysopo et munda
bimur: lauabit nos et sup ni
uem cādidiores erim9 Tria sut
q̄ erga nos arbitrio suo cstituta
cōseruet Bonitatē dico: mise
ricordiā atq3 iusticiā Bonitas
ē: qā esse iā cepim9 Misericor
dia: q̄ ad peniteciā prouocamur
Justicia: q̄ futuro tēpore iudica
bimur Hec interī ordinē tēpm
in sese custodiūt p̄teritū p̄ns
et futurū Preteritū quo dnō
auctore creamur et nascimur
Presens quo cōusī miaz cōseque
mur Futurū quo iux opera
nrā iusticia distribuente mu
nerabimur Itaq3 cū mia regnū
habem9 ī maībus: et ī arbitrio
nrō posita sut ~~ex~~ dona pietatis
hic purgem9 cōsciēcias nrās
ab omī inquinacione: et spūa
libus nos deinceps p bonam
cōuersacionē instrumētis apte
mus Euitem9 desideria que
militāt contra aīās nrās: pro
fanā cōsciēciā nullaten9 paca
mur Consequmur oīa que ex fi
de credim9: si iustis nos actib9
et vita īuitupabili cōponam9
Merebimur remissam oīm pec
catorū: resurgem9 ī vitā eter
nā ī resurrectiōe credētium
Et vt amplius loquēdi p̄sumat
audatia: ī regna celorū cū ius
tis itrabim9. cū quib9 p̄tē per
pniaz habē meruim9. Scriptu
ra dicēte Penitētib9 aut dedit
p̄tē iusticie: et corrogauit de
ficiētes sustinē9 et destinauit
illos ī sortē veritatis Hec amā
tissime Frater: quib9 tecū p̄t9
ad exercendā pniām cohor
taret. quātū ex dominicis lec
tionib9 collige9 mediocritas
ingenij mei potuit exaraui
Que si iā vt arbitror aīmi
studio et p̄pio instituto secta
ris: currib9 cōfessionis īsidēs
tendis ad veniam: accipe me
tecū in hac cogitatiōē cōsor
tem: vt adiuncto cominus
comitatu. ad metas īdulgen
tie properem9: aut si pigri
tie inercia p̄peditus pnitita
tem tuā sequi nō potero ī
memēto mei et cū p̄mium
de dei largicione merueris:
queso ut in oroib9 tuis nul
la capiaris obliuione victo
ris. am̄

Explicit liber pmus btī ambrosij epī de penitencia Incipit secūdus eiusdem

Vtutū finis il
le ē maximus
qui plurimorū
spectat p̄fectū
moderacio p̄pe
oīm pulcherri
ma ē. q̄ ne ipōs quidē quos dāp
nat offendit et quos dāpna
uerit dignos solet facē absolu
tione Deniq3 sola ē q̄ dnī que